

ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ

ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ

'Mehak Watan Di Live' ● ਲਾਈਵ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ * ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ (ਆਨਰੇਰੀ): ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ

Regd No. PUNPN 04016 * Helpline: 9988-92-9988 E-mail: mehakwattandi@rediffmail.com www.mehakwatandilive.com

facebook

www.facebook/mehakwatandilive

ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗਇਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਦੇਸ਼, ਵਿਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ

www.mehakwatandilive.com

ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ

ਸੰਪਾਦਕੀ... ਮਿਲਾਪ, ਪਿਆਰ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਦੀਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਗਦੇ ਰਹਿਣ

* ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੀਪਮਾਲਾ - ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ

* ਹਰੀ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਈਏ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੀਪ ਜਗਾਈਏ

* ਅਖੰਡ ਸੁਹਾਗਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਨਾ - ਰਹਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਵਰਤੋ

ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਵਾਸਤੇ ਈ-ਮੇਲ
chief_editor@mehakwatandilive.com
mehakwattandi@rediffmail.com

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ 'ਦੀਵਾਲੀ' ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਸੁਭਾਚਕਾਂ!

'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਥਿਓਰੇ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਡਾਇਰੀ 2024 ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਦਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੁਖਰਾਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪੜਵੰਤੇ।

ਦਾਤਾ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ ਸਪਲੀਮੈਂਟ

ਇਸ ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ-ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਾਰਦਿਕ ਧੰਨਵਾਦ।
ਵੱਲੋਂ - ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ') ਸੰਪਰਕ : 9988 92 9988

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਕੋਟਿ-ਕੋਟਿ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਹੋਵਨ ਜੀ!

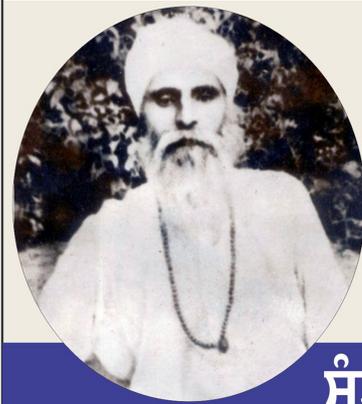

ਵੱਲੋਂ: ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ: ਗੁ: ਦੁੱਖ ਭੰਜਨਸਰ ਸਾਹਿਬ ਖੁਖਰਾਣਾ

ਮੋ. 98153-11318

ਜਾਰੀ ਕਰਤਾ : ਦੁੱਖ ਭੰਜਨ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਰਜਿ:) ਖੁਖਰਾਣਾ

ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ 'ਦੀਵਾਲੀ' ਦੀਆਂ ਕੋਟਿ-ਕੋਟਿ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਹੋਵਣ ਜੀ!

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਤਪ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਖੁਖਰਾਣਾ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ) ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਸੰਗਰਾਂਦ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਬਰਸੀ

ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ **17 ਮੱਘਰ (2 ਦਸੰਬਰ) 2023**

ਦਿਨ **ਸ਼ਨੀਵਾਰ** ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਪੈਣਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ।

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਰਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਗਏ

ਸ੍ਰੀ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਪੈਣਗੇ।

ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ : ਸੇਵਾਦਾਰ
ਬਾਬਾ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੱਧਣੀ ਖੁਰਦ ਵਾਲੇ
ਸੰਪਰਕ : 62800-15996

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ, ਖੁਖਰਾਣਾ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਕਲਮ 'ਚੋਂ...
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ - ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

ਮਿਲਾਪ, ਪਿਆਰ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਸੋਚ ਦੇ ਦੀਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਗਦੇ ਰਹਿਣ

ਹਰ ਸਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਲਈ ਦੁੱਖਾਂ ਭਰੀ। ਆਮ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨਾਲੋਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਗਮੀਆਂ ਜਿਆਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਇਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੀਪਾਂ ਦੇ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਬੰਧਨ, ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਬੇਟੇ ਜਾਂ ਬੇਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਨਿੱਘ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਣ ਲਈ ਸਾਡਾ ਮਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਲੋਚਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਸੱਜਣ ਪਿਆਰਾ, ਸਾਡੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਸਾਡੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੁਣੀਆਂ ਚੌਣੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਜਿਆਦਾਤਰ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦਰਦ ਵੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਹਦੀਆਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ। ਰੱਬ ਕਰੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਦੀਵਾਲੀ ਕਦੇ ਨਾ ਆਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦਰਦ ਹੋਵੇ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ: ਵੈਸੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਪਿੱਛੇ ਸਾਡੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵਧਿਆ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ 6 ਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ 52 ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ। ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਬਾਬਾ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਬਨਵਾਸ ਕੱਟਕੇ ਲੰਕੇਸ਼ਵਰ ਰਾਵਣ ਤੇ ਉਸਦੀ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾ ਕੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਏ ਗਏ। ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸਵਾਮੀ ਦਇਆ ਨੰਦ ਅਤੇ ਜੈਨੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮਹਾਂਵੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਏਸੇ ਦਿਨ ਨਿਰਵਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਵੈਸੇ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਸਰਦੀ ਰੁੱਤ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦਾ ਵੀ ਸੂਚਕ ਹੈ।

ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦੇ ਦੀਵੇ: ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਗਮੀਆਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਜੇਕਰ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਦੀਵਾਲੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀਪਾਵਾਲੀ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦੀਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਲਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕਤਾਰਾਂ। ਦੀਵਾਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ, ਬਨੇਰਿਆਂ ਤੇ ਗੋਟਾਂ ਉੱਤੇ ਦੀਵੇ, ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਆਦਿ ਜਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਾਈਨਾ (ਚੀਨ) ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਨੇ ਦੀਵੇ ਤੇ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖ਼ਤਮ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਰਸਮ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸੱਤ ਦੀਵੇ ਜਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੀਵੇ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜਿੱਤ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦੀਵੇ ਆਪ ਜਲ ਕੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵਾਰ ਕੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦੇ ਦੀਵੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਕਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੀਟ-ਪਤੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਦੀਵਾਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ: ਦੀਵਾਲੀ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਸਜਾਵਟ ਦਾ ਬੜਾ ਸੁਹਾਵਣਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਤਸ਼ਬਾਜੀ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਤਸ਼ਬਾਜੀ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਸਜਾਵਟ ਬੜੀ ਦਿਲ ਖਿੱਚਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 'ਦਾਲ ਰੋਟੀ ਘਰ ਦੀ, ਦੀਵਾਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ।'
(ਬਾਕੀ ਸਵਾ ਨੰਬਰ 17 ਤੇ...)

International ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ

ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ

'Mehak Watan Di Live' ਲਾਈਵ

Title Regd No. PUNPUN 04016 Year 8 Edition 08 Issue Date 10-11-2023

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

ਉੱਪ-ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ (ਆਨਰੇਰੀ) : ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ

ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਪਾਦਕ : ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ

ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ : ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ

ਇੰਚਾਰਜ ਪ੍ਰੋਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ : ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ

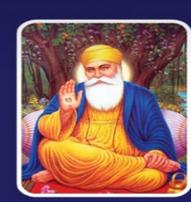
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ (ਕੈਨੇਡਾ) : ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ : ਬਾਬਾ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੋਹਾਰਾ

ਸਾਹਿਤਕ ਸਲਾਹਕਾਰ : ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬੋਛੇ

ਸਿਆਸੀ ਸਲਾਹਕਾਰ : ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਰੇਵਾਲਾ

ਪ੍ਰੈਸ ਫੋਟੋ ਗ੍ਰਾਫਰ : ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ

GURU NANAK LIBRARY

ਓਨਲਾਈਨ ਫਾਰਮ **ਏਡਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰਮ** **ਦਿਜਲਟ**

ਪਾਸਪੋਰਟ **ਪੈਨ ਕਾਰਡ** **ਲੈਮਿਨੇਸ਼ਨ**

ਯਹਾਂ ਪਰ ਸਮੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ Competition ਸੇ Related Books
ਸ਼ਾਰਿਕਿਟ ਸੇ ਸਰ੍ਹੇ ਰੇਟੀਂ ਪਰ ਮਿਲਤੀ ਹੈ।

ਯਹਾਂ ਪਰ IGNOU, ਕੇ ਸਮੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕੇ ਫਾਰਮ ਮਕਨੇ ਕੀ ਸੁਕਿਠਾ ਹੈ।

 99929-99115
onlinesolution811@gmail.com

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : 1. 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਫਰਜ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੋਗ ਹੀ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਦਾਰਾ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 2. 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਪਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। 3. ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪਤਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। 4. ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਚੰਦਾ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ' ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਮੋਗਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। 5. ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਮੈਟਰ ਬਾਰੇ ਅਦਾਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 6. 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 7. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਪੇਪਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਟਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪੇਪਰ ਛਪਣ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ -ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 8. ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲੇਖਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ 1. 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਲਈ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਸਮੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਭੇਜਣ ਕਿ ਇਹ ਰਚਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾ ਹੈ। 2. ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖ ਲਵੋ, ਰਚਨਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨਾ ਛਪਣਯੋਗ ਰਚਨਾ ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਗਰ ਟਿਕਟ ਲੱਗੇ ਅਡਰੈਸ ਕੀਤਾ ਲਿਖਾਵਾ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। 3. ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਾਫ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਅਡਰੈਸ 'ਤੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ। 4. ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਟਾਈਟਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨਿੰਗ : **WP&S**

ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪੋਸਟਰ, ਕੈਲੰਡਰ, ਸਕੂਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
ਮੋ. 98153-78692

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ
'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਪੇਪਰ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ
Help Line: (+91) 9988-92-9988 ਤੇ
ਸਿਰਫ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਧਰਮ ਤੇ ਵਿਰਸਾ

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੀਪਮਾਲਾ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ

ਪ੍ਰਿ. ਸਤਿਬੀਰ ਸਿੰਘ
(ਗੁਰਪੁਰਵਾਸੀ)

ਜਗੰਗੀਰ ਨੂੰ ਇਕ ਅੱਖ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਕਿਉਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪਨਾਹ ਕਿਉਂ ਬਣਾਵਾਈ, ਲੱਗਭੱਗ ਕਿਉਂ ਸਿਰਜਿਆ ਅਤੇ ਤਖਤ ਤੇ ਬੈਠਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਿ - 'ਅੱਜ ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਭੈਣਾ ਚੰਗਾ ਸ਼ਸਤਰ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜੁਆਨੀ ਹੈ।'

ਪਹਿਲਾਂ ਆਦਰ ਨਾਲ ਆਗਰੇ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਗਰੇ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗਵਾਲੀਅਰ-ਕਿਲ੍ਹਾ, ਕਿਲ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਐਸੀ ਕੈਦ ਦੀ ਕੋਠੜੀ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਬਚ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰਿਆ ਚੋਲਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਪਰ ਹਦਿਦਾਸ ਦਰੱਗਾ ਖਰੀਦਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਦਿਦਾਸ ਨੇ ਸਗੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੜਾ ਮਾਰੂ ਹੱਲਾ ਦੇਖੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦਰੋਗੇ ਨੇ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਥੇ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਮਿੱਠਾ ਜ਼ਹਿਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਬੰਦਾ ਚੁੜ-ਚੁੜ ਕੇ ਮਰਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਨਿਰਣਾ ਲੈ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਖਾਣਾ, ਖਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਅਧਿਆਏ ਅਨੁਸਾਰ -

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕਹਾ ਕਿਰਤਿ ਕਰਿ ਲਯਾਵੈ
ਸੋ ਭੋਜਨ ਹਮ ਕੈ ਕਰਵਾਵੈ ॥੪੮੫॥

ਇਕ ਠਠਿਆਰ ਜੋ ਕਿ ਕਿਰਤ ਕਰਕੇ ਕਮਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਖਾਂਦੇ -

‘ਜੋ ਕਿਛੁ ਰੋਜ਼ ਕਿਰਤਿ ਕਰਿ ਲਯਾਵੈ।
ਆਇ ਦਿਵਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਵੈ ॥...੪੮੮॥

ਜੋ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਾ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਉਹ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੰਡ ਦਿੰਦੇ ਸਨ -
ਰੁਪਯਾ ਪੰਜ ਸੌ ਸ਼ਾਹ ਪਠਾਵੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭੋਜਨ ਤਿਹ ਕਰਾਵੈ ॥੪੮੩॥
ਦੇਹਰਾ -

ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਜੋ ਪਰੇ ਤਿਨ ਕੋ ਦੇਤ ਖਵਾਇ।
ਅੰਗੀਕਾਰ ਨ ਗੁਰ ਕਰੈ ਐਸੇ ਨਿੱਤ ਕਰਾਇ ॥੪੮੪॥

ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਚੌਕੀ ਕੱਢਣ ਦੀ ਪਿਰਤ ਪਾਈ। ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਧਾਰ ਤੇ ਮਸ਼ਾਲਾਂ ਹੱਥ ਲੈ, ਸੰਗਤਾਂ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਦਰਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਮੁੜ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਗੁਰੂ-ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਜਦ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਵਾਪਸ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਮੁੜੇ ਤਾਂ ਇਸ ਮਰਿਯਾਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਜਦ ਚੌਕੀ ਅੰਦਰਲੀ ਦਰਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਅਤੇ ਚੌਕੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਦਰ ਵਜੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਕੀਰਤਨ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਬਚਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਕ-ਮਨ-ਚਿੰਤ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੇਗਾ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਚੌਕੀ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰੇ ਹੀ ਦੀਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਚੌਕੀਆਂ ਖੰਡੇ ਬੁੰਗੇ ਜੁਗੇ ਜੁਗੇ ਅਟੱਲ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਨਗਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਚੌਕੀਆਂ ਗਵਾਲੀਅਰ ਪੁੱਜਦੀਆਂ। ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁੜਦੀਆਂ। ਭਾਈ ਜੋਠਾ ਜੀ ਰਾਤ ਆਗਰੇ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਜਗੰਗੀਰ ਨੂੰ ਡਰਾ ਤਕ ਆਏ ਸਨ। ਜਗੰਗੀਰ ਇਤਨਾ ਘਬਰਾਇਆ ਕਿ ਹਕੀਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਉਪਾਅ ਪੁੱਛੇ। ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਤੇ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਨੇ ਜਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਅੱਗੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ-ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਮਾਇਆ ਈ, ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਾ ਕਮਾ -

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਅਲਾਹੀ ਜਾਨ ॥...੫੨੧॥

ਨੂਰ ਜਹਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਸਾਈ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਸਾਈ ਜੈਸੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਗੰਗੀਰ ਨੇ ਇਕ ਮਨਸਬਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਭੇਜਿਆ। ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਆਪੂੰ ਵੀ ਆਇਆ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਡਾ ਮਨ ਇੱਥੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਹੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ :

‘ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਮਨ ਲਾਗ ਅਭਵਾ।’

ਪਰ ਇਤਨਾ ਜਗੰਗੀਰ ਨੂੰ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਦ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂਗੇ ਜਦ ਭਾਕੀ ਬੇਦੋਸ਼ ਬੰਦੀ ਰਾਜੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ -

ਸੁਨੋ ਵਜ਼ੀਰ ਤਬੈ ਹੋ ਜਾਵੈ।

ਜੋ ਬਾਂਧੇ ਸਭਿ ਜੀਵ ਛੁਡਾਵੈ ॥੫੩੪॥

ਦੇਹਰਾ -

ਬੰਦੀ ਨਿਪੁ ਜੇਤੇ ਪਰੇ ਸਭ ਕੇ ਪ੍ਰਥਮ ਛੁਡਾਇ।

ਕਹੋ ਬਾਤ ਇਮ ਸ਼ਾਹ ਸੋ ਤੋਂ ਤੁਮਰੇ ਪਹਿ ਆਇ ॥੫੩੫॥

ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਗੰਗੀਰ ਪਾਸ ਮੁੜ ਆਇਆ ਤੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਜਗੰਗੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਵੋ -

ਖਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਕੋ ਸ਼ਾਹ ਅਲਾਇ। ਛੋਰ ਬੰਦਿ ਸਭਿ ਪੀਰ
ਲਿਆਇ ॥੫੪੦॥

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਦੁੱਖ ਪਾਉਂਦੇ ਰਾਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਪਕੜ ਕੇ ਰਿਹਾ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਜਿਹਾ ਕੌਣ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਰਿਹਾ ਹੋਣਾ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਦ ਤਕ ਰਾਜੇ ਰਿਹਾ ਨਾ ਹੋਏ!

ਬਹੁ ਬਰਸਨ ਕੋ ਨਿਪੁ ਬੰਦਿ ਪਰੇ ਤਨ

ਛੀਨ ਮਲੀਨ ਮਰਾਂ ਸ਼ੁਮ ਧਾਰੇ।

ਗੁਰ ਕੇ ਪਦ ਪੰਕਜ ਦੇਖਤ ਹੀ ਅਘ

ਓਘ ਸਭੀ ਨਰ ਕੇ ਕਟਿ ਭਾਰੇ।

ਸਿੰਧੁਜਰਾ ਜਸੁ ਬੰਧ ਲੀਏ ਨਿਪੁ

ਰਾਮ ਕੇ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁ ਕੀਨ ਉਧਾਰੇ।

ਤੇਸੇ ਗੁਰੂ ਨਿਪੁ ਛੋਰ ਦੀਏ ਗੁਰ ਕੇ

ਸਮ ਕੰਨੁ ਕਰੇ ਉਪਕਾਰੇ ॥੫੪੬॥

ਜਦ ਜਗੰਗੀਰ ਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਮਾਲਾ ਦੇਖ ਕੇ ਜਗੰਗੀਰ ਦੇਸਤੀ ਜਤਲਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਮਾਲਾ ਦਾ ਇਕ ਮਣਕਾ ਮੈਨੂੰ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਤਸਬੀ ਵਿਚ ਲਗਾ ਕੇ ਫੇਰਾਂ। ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਜਦ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਇਕ ਮਾਲਾ ਸੀ, ਚੰਦੂ ਨੇ ਪਾਸ ਹੀ ਰੱਖ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ!

ਜਗੰਗੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੋ ਤੂੰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਹੁਣ ਇਥੇ ਨਹੀਂ, ਦਰਗਾਹ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਚੁੱਪੀ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾ ਹੈ -

ਹਮਰਾ ਤੁਮ ਦਰਗਾਹੇ ਲੇਖਾ।

ਯਜ਼ਦਾ ਕਰੇ ਚਰਿਤ ਜਹ ਦੇਖਾ।

ਇਹਾ ਕਛੁ ਹਮ ਤੋਹਿ ਨ ਕਰੋਂ।

ਬੋਲਤ ਕਾਰਿ ਮੋਨਿ ਹੈ ਰਹੇ ॥੫੪੯॥

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਚੰਦੂ ਨੂੰ ਜਗੰਗੀਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੰਦੂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਤੇ ਇਸਤਰੀ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ। ਪਰ ਖਿਮਾ-ਦਾਤਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪੂਰਨੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ-ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੈ?

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਹਾ ਇਨੋ ਛੱਡ ਦੀਜੈ।

ਇਨ ਕੈ ਵਸਿ ਨਹਿ, ਜੋ ਗਹਿ ਲੀਜੈ ॥੫੫੦॥

ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਮਹਾਰਾਜ! ਪਾਪੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵੀ ਜਣ ਬੱਚਾ ਘਾਣ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਨਹੀਂ ਬਿਧੀ ਚੰਦ! ਸੂਰਮਾ ਕਦੀ ਔਰਤ ਅਤੇ ਨਿਹੱਥੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ। ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਰਨਾ ਫੱਥਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਬਿਲਾਸ ਨੇ ਇਸ ਵਾਕ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੇ ਵਾਚ' ਕਹਿ ਕੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਾਕ ਹੈ :

ਜੇ ਸੁਰੇ ਬਲ ਭਾਰ ਧਰਾਵੈ।

ਨਾਰੀ ਪਰਿ ਨਹਿ ਵਾਰ ਕਰਾਵੈ ॥...੬੧੧॥

ਬੰਦੀ ਰਾਜਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਵਿਚੋਂ ਰਿਹਾ ਕਰਵਾਇਆ, ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਗੁਰਬਿਲਾਸ' ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੋ ਸੌ ਦਸ (੨੧੦) ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੀ ਮੁੜਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸਭ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਦੁੱਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰਿਆਂ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁਲਾਉਣਾ ਤੇ ਹੁਣ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ। ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਣੀ। ਮਿੱਤਰਤਾ ਜਦ ਹੋ ਜਾਏ, ਫਿਰ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ -

ਸਤਿਨਾਮ ਰਿਵੈ ਮੋ ਧਰੇ

ਆਗਯਾ ਸ਼ਾਹ ਕਰਾਇ ॥੬੦੧॥

ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਫਿਰ ਮਸਨੂੰ ਟਿੱਲੇ ਹੀ ਟਿਕਾਣਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ, ਨਿਹਾਲ ਹੋਈਆਂ। ਮਸਨੂੰ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦਿੱਤਾ।

ਚੰਦੂ ਪਕੜਿਆ ਨਾਲ ਹੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਲਾਹੜਤ ਪਾਉਂਦਾ ਤੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵੀ ਮਾਰਦਾ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਧਾਂਕ ਵੀ ਜਗੰਗੀਰ 'ਤੇ ਪਈ। ਨੂਰ ਜਹਾਨ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਚੰਨ ਵਾਂਗੂੰ ਚਮਕਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕ੍ਰੌੜਾਂ ਸੂਰਜ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਚੰਨ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ? ਨੂਰ ਜਹਾਨ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਝਾਂਜਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਤੇ ਕੀਤੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ -

ਬੇਟੀ! ਜੇ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਲਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਨਾ ਵਿਸਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰ ਲਵੇਂ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਪਾ ਲਵੇ!

ਐਸੇ ਸਾਚ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰਿ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਇ ਖੁਦਾਇ ॥੬੪੦॥

ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਜਾ ਆਈ। ਨੂਰ ਜਹਾਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛ ਗੀ ਲਿਆ ਕਿ ਇਤਨਾ ਕਾਬੂ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ -

ਮੌਤ ਭੁੱਲਦੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਯਾਦ ਟੁੱਟਦੀ ਨਹੀਂ।

ਜਦ ਜਗੰਗੀਰ ਨਾਲ ਵੱਖਰੀ ਭੇਟ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਖਿਮਾ ਮੰਗੀ ਤੇ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜ ਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਸ਼ਿਮਾ ਲੈ ਦੇਵੋ। ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਜਦ ਜੀਅ ਆਏ, ਉਥੇ ਆਓ। ਗੁਰੂ-ਘਰ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੀ ਕੁਸਲ ਸੋਤੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜੇ। ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਉਮਡ ਪਿਆ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਛੂਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਗਾ ਲਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, 'ਅੱਜ ਖੁਸ਼ੀ ਸੰਭਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।'

ਮਾਤਾ ਕੇ ਚਰਨੀ ਲਗੇ ਮਾਤ ਲੀਨ ਉਰਿ ਲਾਇ।

ਆਨੰਦ ਸੋ ਸੁਤ ਤੁਮ ਆਏ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਚਿੱਤ ਸਮਾਇ ॥੬੩੭॥

ਅਜੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜੇ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਖ਼ਬਰ ਪੁੱਜੀ ਕਿ ਜਗੰਗੀਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੋੜਵਾਂ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਜਦ ਚਿੱਤ ਚਾਹੇ ਆਵੇ। ਜਗੰਗੀਰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਬਾਹਰਲੀ ਬਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਨਾਲ ਲੈ ਆਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰਵਾਇਆ। ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ -

‘ਦਰਸ ਤਖਤ ਕਰਿ ਅਨੰਦ ਚੀਨੀ ॥੬੭੬॥

ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਆਇਆ। ਬੈਠ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਿਆ। ਉਥੇ ਪੰਜ ਸੌ ਮੁਹਰਾਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ। ਬਲਵੰਡ ਜੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਮਨ ਟਿਕਿਆ ਤੇ ਉਸ ਖੇਅੰਤ ਮਾਇਆ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਜਗੰਗੀਰ ਨੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੋਚਾ ਦੱਸੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਾਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਲੈ ਚੱਲੋਂ ਤਾਂ ਕਿ ਜਾ ਕੇ ਖਿਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂ -

ਚਲੋ ਪੀਰ ਮਾਤਾ ਨਿਕਟਾਇ।

ਪਰੀ ਭੂਲ ਮਮ ਛਿਮਾ ਕਰਾਇ ॥੬੮੦॥

ਖੇਅੰਤ ਲੋਕੀ ਨਾਲ ਟੁਰ ਪਏ। ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਿਲ ਜਗੰਗੀਰ ਗਿਆ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨੀ ਹੱਥ ਲਗਾ ਕੇ ਪੰਜ ਸੌ ਮੁਹਰਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾ -

ਛਿਮਾ ਮਾਤ ਮਮ ਕੀਜੀਏ,

ਮੁੱਖ ਸੋ ਕੀਨ ਉਚਾਰ ॥੬੮੪॥

ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਮੁਹਰਾਂ ਉਸੇ ਵਕਤ ਉਠਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਦ ਜਗੰਗੀਰ ਸਵਾਈਆਂ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ, ਜਗੰਗੀਰ!

ਗੁਰ ਗਿਰੁ ਸਾਥਿ ਵੈਰ ਜੋ ਪਾਵੈ,

ਹਲਤ ਪਲਤ ਨਿਜ ਦੋਇ ਗਵਾਵੈ ॥੬੮੮॥

ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੁਰਖ ਲੋਕ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵੈਰ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਤੱਕ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਮੁਖ ਤੋਂ 'ਖਿਮਾ ਕੀਤੀ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਆਏ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚੈਨ ਨਾ ਆਇਆ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ -

ਸੁਨੋ ਸ਼ਾਹਿ ਗੁਰ ਤੋਰ ਸਹਾਈ।

ਲੋਕ ਪੁਲੋਕ ਵਿਖੈ ਸੁਖ ਪਾਈ।

ਯੋ ਸੁਨਿ ਕੈ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬੈਨਾ।

ਜਗੰਗੀਰ ਮਨ ਆਯੋ ਚੈਨਾ ॥੬੯੧॥

ਜਗੰਗੀਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਬਣਵਾਉਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਜੈਸਾ ਹੈ, ਸੁੰਦਰ ਹੈ, ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਆਪੋ ਸਿੱਖ ਬਣਾਉਣਗੇ -

ਕਹਾ ਗੁਰੂ ਅਭ ਨਹਿ ਸੁਹਾਵੈ।

ਸਮਾ ਪਾਇ ਇਹ ਅਧਿਕ ਬਨਾਵੈ ॥੭੦੦॥

ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ ਮਰਯਾਦਾ ਥਾਪ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏ।

(‘ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ’ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ)

ਧਾਰਮਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ

ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪੰਜਾਹ-ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਓ -ਬਾਬਾ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਖੁਖਰਾਣਾ

ਮੋਗਾ/ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਪੰਥਕ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੀਬੀ ਕਾਹਨ ਕੌਰ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਲਮ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਦੇ ਟਾਇਰ ਪਾ ਕੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ, ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਬੇਪੱਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਘਰ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਨੱਪ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ, 39 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲ ਵਰਗਿਆਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਨਸਲ ਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਆ ਜਦਕਿ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਹੜੇ ਸਜਾਵਾਂ ਪਰ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿਕਰ ਬਾਬਾ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੁਖਰਾਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਟਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤਿਆਰ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪੰਜਾਹ-ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਕ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਹੀ ਨਾ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਕੇ ਵੀ ਕੀ ਕਰੋਗੇ। ਗਿਆਨੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗੇਵਾਲਾ, ਪ੍ਰਸਿਧ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਰਸਾ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ), ਭਾਈ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜੰਬੇਦਾਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਰਣਸੀਹ ਕੇ (ਪ੍ਰਧਾਨ: ਕਿਰਤੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ) ਅਦਿ ਹਾਜਰ ਹੋਰ ਬੁਲ-ਰਿਠਾ ਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗਲਬ ਵਿੱਚ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਅੰਗਣਵਾੜੀ ਟੀਚਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੀ.ਐਲ.ਓ. ਲਾ ਕੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਬਣਵਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੜਚੋਲ ਕਰਕੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਤੇ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸਨ ਜਿਉਂ ਦੀਆਂ ਤਿਉਂ ਲੜਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਗੇਵਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਗਿਆਨੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗੇਵਾਲਾ, ਭਾਈ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਲੰਧਰ, ਭਾਈ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੌੜ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਭਾਈ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਰੋਜਪੁਰ, ਭਾਈ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੋਗਾ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੈਤੋ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਮਾਲਵਾ, ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਸਿਦਕੀ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਲੰਗੇਆਣਾ, ਭਾਈ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ ਖੁਖਰਾਣਾ, ਭਾਈ ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਿਆਮੀ ਵਾਲਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕੱਚਰਭੰ, ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਗੜਾ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਕਿਲਾ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਕਿਲਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਕਪੂਰਾ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੰਗ, ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਹਕੂਮਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਆਦਿ ਹੋਰ ਕਈ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ -ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਦ ਪੁਰਾਣਾ

ਬਾਬਾ ਪੁਰਾਣਾ/ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਤੇਗਾ ਸਿੰਘ ਤੱਪ ਅਸਥਾਨ ਸੱਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਬਾਬਾ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਦ ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਖੇ ਪੁੰਨਿਆਂ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਜੇ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਲਮਵਾਲਾ, ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬਰੋਨਾ, ਭਾਈ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੱਲਿਆਂ ਵਾਲੇ, ਭਾਈ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੰਗਿਆਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਰਸ ਢਿੱਠਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਡਰੋਲੀ ਭਾਈ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਅਟੁੱਟ ਵਰਤਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁ: ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਤੇਗਾ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਕੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਮਣੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕ ਮੁੱਠ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਿਤੀਤ ਕਰ ਸਕੀਏ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਈ ਖਿੱਲੂ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਪੁਰਾਣਾ, ਭਾਈ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਟ ਕਰੋੜ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੋਕੇ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਸਮੁੱਚ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਨੂੰ 'ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ' ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ!

ਧੰਨ-ਧੰਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਰਾਜ ਲੋਹਾਰੇ ਵਾਲੇ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ)

ਤਪ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੋਹਾਰਾ

ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ: ਬਾਬਾ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੋਹਾਰਾ Mob. 95017-70065

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ

ਹਰੀ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਈਏ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੀਪ ਜਗਾਈਏ

ਦੀਵਾਲੀ ਕੁੱਝ ਪਰਿਵਾਰਤਨ ਦਾ ਮੌਸਮੀ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੱਤਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮੌਸਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਨਣ ਦੀ ਹਨੇਰੇ 'ਤੇ, ਭਲੇ ਦੀ ਬੁਰਾਈ 'ਤੇ, ਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ 'ਤੇ ਫ਼ਤਿਹ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਸਮਾਜ 'ਚ ਖੁਸ਼ੀ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀਪਵਲੀ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਦੀਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ'। ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਿਆਂ ਨਾਲ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਖੁਦ ਜਲ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ: ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ 'ਚ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ ਰਾਜਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ 14 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬਨਵਾਸ ਕੱਟ ਕੇ ਤੇ ਲੰਕਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਰਾਵਣ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕੈਦ 'ਚੋਂ ਸੀਤਾ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਾਪਸ ਆਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਘਿਉ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ 'ਚ ਵੀ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ 52 ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਸੀ ਘਿਉ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾ ਕੇ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਪਟਾਕੇ: ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਖਿਲਾਵਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਦੁਖਾਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਟਾਕੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਵਾ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰਸਾਇਣ ਦਮਾ, ਖੰਘ, ਜ਼ੁਕਾਮ, ਡਾਈ ਰੋਗ, ਕੈਂਸਰ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਬੇਚੈਨੀ, ਅਪਰੰਗ, ਫੇਫੜਿਆਂ ਦਾ ਕੈਂਸਰ, ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਰੋਗ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਕੇ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਾਨੂੰ 'ਹਰੀ ਦੀਵਾਲੀ' ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ

ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਰੇ ਪੌਦੇ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ 'ਚ ਹਰੀ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ 'ਚ ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਟਾਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਬਾਬਰ 'ਚ 'ਚ ਈਕੋ ਫਰੈਂਡਲੀ ਪਟਾਕੇ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਦੀਵੇ ਹਨ ਵੀ ਈਕੋ ਫਰੈਂਡਲੀ: ਦੀਵਾਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਰੋਸ਼ਨੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀਵਿਆਂ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਸਰੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਦੀਪਮਾਲਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕੀਟ-ਪਤੰਗ ਵੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੇਸਟ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਗਮਗਾਉਂਦੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਐੱਲਈਡੀ ਲਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਰਜਾ ਦੀ ਖਪਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰਬਲ ਗਿਫਟ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਮੌਮਬੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਖ਼ਾਸ ਪੌਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗਰੀਨ ਦੀਵਾਲੀ, ਕਲੀਨ ਦੀਵਾਲੀ: ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਫ਼ਾਈਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਘਰਾਂ 'ਚ ਰੰਗ-ਰੰਗਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਘਰ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਦਿਸਣ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਆਮ ਹੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਬਰਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਅਸੀਂ ਮਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦਾ ਇਨਸਾਨ ਵੈਰ, ਵਿਰੋਧ, ਈਰਖਾ, ਨਫ਼ਰਤ, ਬੁਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮਨਾਂ 'ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜ 'ਚ ਗੰਦਗੀ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ 'ਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਨ 'ਚ ਇਹ ਬੁਰਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਕਦੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ-ਖੇਡੇ ਤੇ

- ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਣੀ

ਅਧਿਆਤਮਕ ਸੁੱਖ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ 'ਚ ਕੁਝ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੱਧੀਆਂ ਜਲੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਮੌਮਬੱਤੀਆਂ, ਦੀਵੇ ਤੇ ਚੱਲੇ ਹੋਏ ਪਟਾਕੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਖਿੱਲਰੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਗਰੀਨ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਲੀਨ ਦੀਵਾਲੀ ਵੀ ਮਨਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ 'ਚ ਕੁਝ ਨੂੰ ਸਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਮੁਕਤ ਰੱਖ ਕੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਨਿਆਈਆਂ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ: ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਮੌਕੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰੀ ਦੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਾਵਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਨਿਆਈਆਂ ਦੇ ਸੁਆਦ ਤੇ ਮਿੱਠੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਕਲੀ ਮਨਿਆਈਆਂ, ਪਨੀਰ, ਚੁੱਪ ਆਦਿ ਪਦਾਰਥ ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਤਲੇ ਨਾਲ ਵਿਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਮਿੱਠੇ ਜ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਵਿਕਦੀ ਮਿਲਾਵਟੀ ਮਨਿਆਈ ਦੀ ਥਾਂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਮਨਿਆਈ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਜਾਵਟ ਲਈ ਕਰੋ ਕੁਦਰਤੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ: ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਬਨਾਵਟੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰੰਗੀਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੈਵਿਕ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜਾਂ ਫਿਰ ਫੁੱਲਾਂ ਤੇ ਪੌੜਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵੀ ਘਰ ਸਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਲਿਆਂਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ 'ਚ ਨਾ ਸੁੱਟੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਫਿਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ

ਹੋ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਤੋਂ ਬਣੇ ਸਜਾਵਟੀ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ, ਜੋ ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਖਿੱਲਰਿਆ ਪਿਆ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਲਾਸਟਿਕ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ: ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਤਿਉਹਾਰ ਸੌਗਤਾਂ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਲ ਮਨ ਹਰ ਪਲ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਟੋਰਨਾ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਅੱਗੇ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਝੁਕਣਾ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਨੂੰ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੱਚੇ ਪਟਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਦੌੜਦੇ-ਭੱਜਦੇ ਅਕਸਰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਮੌਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਆਏ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਈਏ, ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਲਗਾਈਏ, ਰੱਖ ਲਗਾ ਕੇ ਜੱਗ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਝੋਲੀ ਪਾਈਏ, ਆਓ! ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਈਏ।

- ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਣੀ
ਪਿੰਡ ਗੰਢੂਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ

ਸਾਰਿਆਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਰੱਖੀਂ ਜਗਾਏ

ਦੇਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਦਾਅਤਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਸਜਦੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਰੱਖੀਂ ਜਗਾਏ।

ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਾਰੇ ਕਾਹਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾਏ ਨੇ, ਧਰਮ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੇ ਲਵਾਏ ਨੇ, ਰਹਿੰਦੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਪਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮਪਦੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਰੱਖੀਂ ਜਗਾਏ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਪ ਜਿਵੇਂ ਬਾਪ ਮੁਅਫ਼ ਕਰਵਾਏ, ਮਾਝੇ ਚੰਗੇ ਵੇਲੇ ਹੱਥ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਪਰਦੇ, ਨੇਰੀਆਂ ਤੁਫ਼ਾਨ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਹੋਣ ਵਗਦੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਰੱਖੀਂ ਜਗਾਏ।

ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਾਉਣੀਂ ਇੰਜ ਰੱਬਾ ਤੂੰ ਸਫ਼ਾਈ ਹੋਉ, ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਤੇਰੀ ਲਾਈ ਹੋਉ, ਪੌਣ ਪਾਣੀ ਗੰਦੇ ਹੋਏ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਰੱਖੀਂ ਜਗਾਏ।

ਯਾਰ ਪਰਦੀਪ ਨੇ ਨਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਆਖਣਾ, ਤੇਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਨੇ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਝਾਕਣਾ, ਕਰੀਂ ਤੂੰ ਗਲਾਤ ਠੀਕ ਮਾਝੇ ਨੇ ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਰੱਖੀਂ ਜਗਾਏ।

-ਯਾਰ ਪਰਦੀਪ

ਓਹ ਪੰਜਾਬ

ਜਿਹੜਾ ਮਹਿਕਾ ਸੀ ਵਾਂਗਰ ਗੁਲਾਬ ਦੇਸਤੋ, ਹੁਣ ਨਾ ਰਿਹਾ ਪੰਜਾਬ, ਓਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸਤੋ।

ਨਾ ਦਿਖਦੇ ਨੇ ਰਿਵਾਜ, ਨਾ ਉਹ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਜੋ ਹੁਣ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬ ਦੇਸਤੋ।

ਪਿੱਪਲ, ਬਰੋਟੇ, ਟਾਹਲੀ ਦਿਖਦੇ ਟਾਂਢੇ-ਟਾਂਢੇ, ਛਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਬੋਹਿਸਾਬ ਦੇਸਤੋ।

ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ- ਕਿਹੜੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ, ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗੂ ਵਰਤੋ ਹੁਣ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇਸਤੋ।

ਕੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕੀ-ਕੀ ਗੁਆ ਲਿਆ ਏ? ਬਣ ਕੇ ਮਾਡਰਨ ਲਾਓ ਜਰਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਸਤੋ।

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਿਹਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਲਭਣਾ ਕਿਤੇ, ਇੱਥੇ ਵਿਕਦੇ ਨੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਸਾਬੂ ਦੇਸਤੋ।

ਰੁਲਦੀ ਕਿਰਸਾਨੀ, ਹੋਏ ਨਸ਼ੇਰੀ ਬੇਬੁਜ਼ਗਾਰ, ਗਿੱਲ, ਹਾਕਮਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦੇਸਤੋ।

- ਮਨਦੀਪ ਗਿੱਲ ਪੜਾਕ

ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ!

'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਬਿਓਰੋ ਰਾਹੀਂ...

ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਰਨ ਕਰਵਾਓ !

'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਵੈਬ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ...

SADAMOGA.COM

ਸਾਡਾ ਮੋਗਾ ਡੈਟ ਕੌਮ

ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਐਂਡਰਾਇਡ ਫੋਨ ਦੇ ਪਲੇਅ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਐਪ

Sada Moga
ਇੰਸਟਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

M. 98146-34164

ਅਖੰਡ ਸੁਹਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ - ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਵਰਤ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਵਰਤ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਾਂਗ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦਾ ਵਰਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ

ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਵਰਤ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਤਿਉਹਾਰ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਚਮਕ-ਦਮਕ ਸਭ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਟੁਭਦੀ ਹੈ। ਪਤੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਛਾਨ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੋ ਜਾਂਦੇ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਵਰਤ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭਾਵਨਾ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਦਾ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਕੱਤਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਚੌਥੀ ਤਿਥੀ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਵਰਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਸ ਝੂੜ ਨੂੰ ਸਰਗੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੁਹਾਗ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਗਹਿਣੇ, ਟਿੱਕਾ, ਮਹਿੰਦੀ, ਸੰਘਰ, ਫੈਣੀਆਂ, ਮਿਠਾਈ ਆਦਿ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਸ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਆਪਣੇ ਗੋਭੀ ਦੀ ਸਜ਼ੀ, ਫੈਣੀਆਂ, ਖੀਰ ਆਦਿ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੂੰਹ ਆਪਣੇ ਸੁਹਰੇ,

ਪਤੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਵਫ਼ ਵਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿਚ ਚੂੜੀਆਂ, ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਬਿੰਦੀ, ਅੱਖ 'ਚ ਕੱਜਲ, ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਪੰਜੇਬਾਂ ਆਦਿ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਧਾਰਣ ਕਰਕੇ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਗਰ ਨਾਲ ਸਜੀਆਂ ਪੂਜਾ ਦੀਆਂ ਬਾਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਡਤਾਈ ਤੋਂ ਕਥਾ ਸੁਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਥਾ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ ਸੁਹਾਗ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੰਡਤਾਈ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੱਥ ਵਿਚ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਦਾਣੇ ਲੈ ਕੇ ਕਥਾ ਸੁਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਰਵੇ ਦੀ ਕਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਵੇਲੇ ਵੀਰਵਤੀ ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਭਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਵੀਰਵਤੀ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬਿਨਾਂ ਅੰਨ ਜਲ ਰਹਿ ਨਾ ਸਕੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਭਰਾ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਇਹ ਗਲਤ ਨਾ ਦੇਖ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ। ਪੰਡਤ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਉੱਪਰ ਚੰਦਰਮਾ ਵਰਗਾ ਅਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਘਰ ਜਾ ਕਾ ਵੀਰਵਤੀ ਨੂੰ ਚੰਦ ਉਦੈ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਵੀਰਵਤੀ

ਨੇ ਉਸ ਨਕਲੀ ਚੰਦਰਮਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਰਘ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਵਰਤ ਖੱਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੇਵਰਾਜ ਇੰਦਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇੰਦਰਾਣੀ ਵੀ ਵਰਤ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਆ ਗਈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਵੀਰਵਤੀ ਨੇ ਇੰਦਰਾਣੀ ਕੋਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਇੰਦਰਾਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਤੂੰ ਵਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰੇਂ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਪਤੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਥਾ ਵਰਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕਥਾ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਝੂੜ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਕੋਲੋਂ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਟ-ਸਾੜੀ, ਸ਼ਗਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਗਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਭੇਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੱਸ ਆਪਣੀ ਝੂੜ ਨੂੰ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੜਵੀ ਅਤੇ ਅੰਨ ਦੇ ਦਾਣੇ ਵੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੰਦਰਮਾ ਨਿਕਲਣ 'ਤੇ ਉਸ ਜਲ ਵਿਚ ਅੰਨ ਦੇ ਦਾਣੇ ਪਾ ਕੇ ਅਘ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਘ ਦੇ ਕੇ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਜਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ। ਨਵਵਿਆਹੀਆਂ ਪਹਿਲਾ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਤੇਰਾ ਕਰਵੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੋ ਕਰਵੇ, ਤਿੰਨ ਚੌਥਣੀਆਂ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਦਿਨ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਦਰਮਾ ਨੂੰ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਦੀ ਦੁਆ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਵਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਦੇਵਤਾ ਚੰਦਰਮਾ ਨੂੰ ਅਘ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੋਤਿਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਦਰਮਾ ਮਨ ਦਾ ਕਾਰਕ ਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਚੰਦਰਮਾ ਦਾ ਅਕਾਰ ਵਧਦਾ ਘਟਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਵੈਸੀ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਨ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਸਖੀ ਸੰਗ ਜੁੜਿਆ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਵਧਦਾ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ ਚੰਦਰਮਾ ਨੂੰ ਅਘ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਕਮਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਵਰਤ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਾਂਗ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦਾ ਵਰਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਨਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਦਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਉੱਪਰ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੰਦਰਮਾ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਉਪਰ ਪੈ ਕੇ ਮਨ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਪੱਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਚੰਦਰਮਾ ਸ਼ੁੱਭ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਰ ਵੀ ਸ਼ੁੱਭ ਹੋਣਗੇ। ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ੁੱਭ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰੇਮ, ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧੇਗਾ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਥਨ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤਿਉਹਾਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਸਕੂਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

-ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ

013 ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ
(ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਬਿਓਰੇ)

- ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲਈ ਤੁਰਣ ਨੂੰ 'ਕੂਚ ਕਰਨਾ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- 'ਗੁੱਝਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਗੁਪਤ।
- ਹੋਧੇਬਾਜ ਤੇ ਕਪਟੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 'ਦਗਾਬਾਜ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਸਹੁਰੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ 'ਬਹੂ' ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- 'ਵਿਟਰ ਜਾਣਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਨਰਾਜ਼' ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਸੰਕਟ ਜਾਂ ਮੁਸੀਬਤ ਨੂੰ 'ਆਫਤ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਕਿਸੇ ਦੁੱਖ ਭਰੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੋਗ ਦਾ ਵਕਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਮਰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੋਗ ਪੈ ਜਾਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਮਿੱਤਰ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਨੇੜੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦਿਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਅੜਿਆ' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- 'ਲੀਕ ਲਾਉਣੀ' ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬਦਨਾਮੀ ਕਰਵਾਉਣੀ।
- ਰਜਾਈ, ਗਦੇਲੇ, ਸਿਰਗਾਣੇ ਆਦਿ ਦੇ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ 'ਛਾੜ' ਜਾਂ 'ਉਛਾੜ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਇਸ ਕਾਲਮ ਪ੍ਰਤੀ ਰਾਇ/ ਸਲਾਹ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਈ-ਮੇਲ ਅਤੇ ਵਟਸਐਪ ਨੰਬਰ
E-mail: mehakwattandi@rediffmail.com, Help Line: (+91)-9988-92-9988

ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਹਿੰਦੀ ਲਗਾਉਣੀ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਆਚਾਰ... ਫੋਟੋ ਤੇ ਕੈਪਸ਼ਨ: ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

ਬਦਲਦੇ ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਹੇ ਦਿਨ ਤਿਉਹਾਰ ਫਿਕੇ ਪੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦਾ ਬਜਾਏ ਕਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਖਾਸੀਅਤ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਸਭਾ, ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁਪੈਸਲ
ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ (Digital PVC ਆਈ-ਕਾਰਡ)
ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ
ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ!

ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਐਡਵੋਕੇਟਾਈਜ਼ਰਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ (ਰਜਿ:)
Help Line: 9988 92 9988
www.mehakwatandilive.com

ਘਰ ਪ੍ਰੀਵਾਰ

ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਬਦਬੂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ

ਗਰਮੀ ਆਉਂਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਸਭ ਦੇ ਪਸੀਨੇ ਛੱਟਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਪਸੀਨੇ-ਪਸੀਨੇ ਵਿਚ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਸੀਨਾ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਉਹ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਘਬਰਾਉ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੇ ਗਰਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਬਦਬੂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਸੀਨਾ ਤਾਂ ਹਰਕੇ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਦਬੂਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਬਦਬੂ ਇਕ ਚੰਗੇ-ਭਲੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੀ ਚਮਕ ਫਿੱਕੀ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਦਬੂਦਾਰ ਪਸੀਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਬਦਬੂਦਾਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਹੀਟਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਧ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਬਦਬੂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਪਰਫਿਊਮ ਐਂਟੀਪਰਸਪਾਯਰੇਂਟ ਤੇ ਡਿਓਡਰੈਂਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਬਦਬੂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਐਂਟੀਪਰਸਪਾਯਰੇਂਟ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਪਸੀਨੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਓਡਰੈਂਟ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਬਦਬੂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਐਂਟੀਪਰਸਪਾਯਰੇਂਟ ਪਸੀਨੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਅਲਰਜੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਤੇ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਟਿਊਬਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿਊਬਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸਰੀਰ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਤ ਡਰਮਿਸ 'ਚ ਬੋਝਾ ਉਪਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਚਮੜੀ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਪਰਤ ਤੇ ਆ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁੰਥੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਨਮਕ ਮਿਸ਼ਰਤ, ਵਸਾ ਮਿਸ਼ਰਤ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਮਿਸ਼ਰਤ ਪਾਣੀ ਦਾ ਰਿਸਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਚ ਇਹ ਗੁੰਥੀਆਂ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਸਾਡੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਪਸੀਨਾ ਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬਦਬੂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ - ਇਕ ਵਾਰ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹੋਏ ਅਲਮਾਰੀ 'ਚ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਬਿਨਾਂ ਹੋਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਬਦਬੂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੋ ਕੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਬਦਬੂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਮ ਵਾਲੇ ਸਾਬਣ ਦਾ ਨਹਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੋ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇ ਸਖ਼ਤ ਧੁੱਪ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਕੱਪੜੇ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਨੋ ਜੋ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਚਿਪਕੇ ਹੋਏ ਨਾ ਹੋਣ ਕਿਉਂਕਿ ਟੇਗ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੀਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਦਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਸਿਥੈਟਿਕ ਕੱਪੜੇ ਨਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਸੂਤੀ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੋ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਤਲੀਆਂ-ਭੁੰਨੀਆਂ ਤੇ ਮਸਾਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾ ਖਾਓ। ਮੌਸਮੀ ਫਲਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।

ਪਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਚਿੱਲੋਂ

ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਸੀਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਦਬੂ? : ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਮਕੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਸ ਵਕਤ ਪਸੀਨਾ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਕਤ ਉਹ ਗੰਧਹੀਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਸੀਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਯੂਰੀਆ, ਨਮਕ, ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਵਸਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਸੀਨੇ ਦਾ ਵਾਸ਼ਪੀਕਰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਚਮੜੀ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਵਸਾ ਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮੋਨੀਆ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਲ ਤੇ ਅਮੋਨੀਆ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪਸੀਨਾ ਬਦਬੂ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ!

ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਬਿਓਰੇ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਡਾਇਰੀ 2024 ਰੀਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਦਪੁਰਾਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ, ਭਾਈ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਡਰੋਲੀ ਭਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ।
ਫੋਟੋ: ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ

'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਬਿਓਰੇ' ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਡਾਇਰੀ 2024 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਪੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਰੋਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੁਖਰਾਣਾ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਰੀਲੀਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਈ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੁਖਰਾਣਾ 'ਗੋਰਾ'।
ਫੋਟੋ: ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਮਦੇਵ ਭਵਨ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਜੱਜ ਬਣੀ ਮੋਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬੇਟੀ ਆਗਿਆਪਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਲ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਬਿਓਰੇ' ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰਕ ਸਾਂਝਰ।
ਫੋਟੋ: ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਬਿਓਰੇ

ਕਿਰਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੈਡਮ ਲਵਲੀ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਬਿਓਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਮੈਡਮ ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ, ਰੁਰਲ ਐਨ.ਜੀ. ਓ. ਦੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਾਨੀਆ, ਸਿਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਸਣ।
ਫੋਟੋ: ਉਮੰਗਦੀਪ ਕੌਰ ਪੁਰਬਾ, ਏਕਮਜੋਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ 'ਦੀਵਾਲੀ' ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ!

ਜੰਤਰੀਆਂ, ਕੈਲੰਡਰ, ਡਾਇਰੀਆਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਪੁਸਤਕਾਂ, ਫਲੈਕਸ

ਛਪਵਾਉਣ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਐਡਵੋਕੇਟਾਈਜ਼ਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ (ਰਜਿ.)

Help Line: 9988-92-9988
E-mail: mehakwattandi@rediffmail.com
www.mehakwatandilive.com

ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਐਨੀ ਹਾਠਿ ਮਿੱਟੀ ਪਾਠ'

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਤਿਆਰ ਫਿਲਮਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਹੁਣ ਰਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਵੇਖਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਰੁਝਾਨ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਫਿਲਮ 'ਐਨੀ ਹਾਠਿ ਮਿੱਟੀ ਪਾਠ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਇੱਕ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਡਰਾਮਾ ਤੇ ਕਾਮੇਡੀ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਸੁਪਰ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮ

'ਚੱਲ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ' ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਜਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਜੱਟ ਟਿੱਕਾ ਯਾਨੀ ਹਰੀਸ਼ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਮਾਇਰਾ ਦਸਤੂਰ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ 'ਚ, ਜਦ ਕਿ ਅਦਾਕਾਰ ਕਰਮਜੀਤ ਅਨਮੋਲ, ਨਿਰਮਲ ਰਿਸ਼ੀ, ਸੀਮਾ ਕੌਸ਼ਲ, ਬੀ ਐਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਕਰਮ ਉਦਾਸ, ਦੀਦਾਰ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗਾਧੂ, ਵਿੱਕੀ ਕੱਛੂ ਅਤੇ ਮੇਘਾ ਸ਼ਰਮਾ ਆਦਿ ਨਾਮੀ ਸਿਤਾਰੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੰਗਮੰਚ ਤੋਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵੱਲ ਆਏ ਹਰੀਸ਼ ਵਰਮਾ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਥੀਏਟਰ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਅਨਮੋਲ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਛੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਰਦਾਰਾਂ 'ਚ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਾਮੀ ਲੇਖਕ ਜੱਸ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਲੰਡਨ ਗਏ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਸਤਾਂ ਹੈਰੀ ਅਤੇ ਜੀਤੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਥੀਏਟਰ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਥੀਏਟਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ

ਆਪਣਾ ਥੀਏਟਰ ਗਰੁੱਪ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਫਿਲਮ ਦਾ ਦਿਲਚਸਪ ਪੱਖ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਰੰਗਮੰਚ ਪ੍ਰਤੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਹਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵਿੱਡੀ ਪੀੜਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੰਗੀਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲ ਟੁੰਬਵਾਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਜੈ ਦੇਵ ਕੁਮਾਰ, ਭਾਈ ਮੰਨਾ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੋਹ ਅਤੇ ਜੈ ਬੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਦੇ ਗੀਤ ਗੀਤਕਾਰ ਹਰਮਨਜੀਤ, ਜੱਸ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੱਤਾ ਵੈਰੋਵਾਲੀਆ, ਖੁਸ਼ੀ ਪਧਿਰ ਅਤੇ ਕਪਤਾਨ ਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਕ ਐਮੀ ਵਿਰਕ, ਮਾਸਟਰ ਸਲੀਮ, ਗੁਰਸ਼ਬਦ, ਜੋਤਿਕਾ ਤਾਗੜੀ, ਸਿਮਰਨ ਭਾਰਦਵਾਜ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਿਕਾ ਬਜਾਜ ਨੇ ਗਾਇਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਪ੍ਰਤੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗੀ।

- ਜ਼ਿੰਦ ਜਵੰਦਾ

Mehak Watan Di Live Presents

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ
ਦੀਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅੰਦੀ

Punjabi Play

Deevian Wali Anti

Director & Writer
Bhawandeep Singh Purba

Help Line: 9988-92-9988

ਨਿਰਮਾਤਾ : ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ
ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੇ ਲੇਖਕ : ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ
ਸਹਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ : ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ (ਹੈਰੀ ਬੇਦੀ)
ਕਲਾਕਾਰ
ਉਮੰਗਦੀਪ ਕੌਰ ਪੁਰਬਾ, ਏਕਮਜੋਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ
ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ, ਨਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ
ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

Only On 'Mehak Watan Di Live' Web TV

ਕੌਮੀਤਰੀ ਸੰਗ

ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਭੈਣਾ ਨੂੰ :

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਧਰਨਿਆ 'ਚ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰ-ਭਰ ਬਦਾਮ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?

ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਮੋਗਾ। ਸੰਪਰਕ: 79866-52927

ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਜੋਰ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕਾ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਵਿਹਲਾ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਉਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅੱਤ ਦੀ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਸਾਰਾ ਮੁਲਖ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਛੋਟੇ ਜਿੰਮੀਦਾਰ ਅਤੇ ਆਮ ਮੱਧ ਵਰਗ ਪਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਨਾ ਤਾਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਨਸ਼ੇ ਅਤੇ ਨਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ। ਹੁਣ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ ਮੇਨ ਮੁੱਦੇ ਤੇ। ਮੇਨ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੇਹਲੀ ਫਿਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਢਿੱਡ ਰੋਜ਼ ਤਿੰਨ ਵੇਲੇ ਦੀ ਚੋਟੀ ਮੰਗਦਾ ਤੇ ਪੇਟ ਪਾਲਣ ਲਈ ਲੋੜ ਏ ਪੈਸੇ ਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਚੱਲਣਾ ਹੈ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਤੇ ਫੇਰ ਟੈਂਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਪੈ ਰਹੇ ਕੁਰਾਹੇ ਅਤੇ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਨਸ਼ਾ। ਜਦੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਬੇੜੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਧਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਛੇਤੀ ਪੈਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੋੜ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਲੁੱਟਾਂ ਖੋਹਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰੋ ਮਰਾਈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਗਲਤ ਰਾਹਾਂ ਤੇ। ਆਪ ਤਾਂ ਮਰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਮਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਉਂਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਘਰ ਘਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਕੁੱਝ ਵੀਹ ਕੁ ਪਰਸੈਂਟ ਨੂੰ ਛੱਡ

ਕੇ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਖੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਸੁਣਨ ਸੁਣਾਉਣ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਹੱਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਕੀ ਹੈ। ਨਾ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਕੋਲ ਹੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਸਭ ਫੇਲ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।
ਸਾਡੇ ਮੇਨ ਮੁੱਦੇ ਹਨ : ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਗਰੀਬੀ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਨਸ਼ਾ, ਲੁੱਟ- ਖਸ਼ੁੱਟ ਤੇ ਮਾਰੋ ਮਰਾਈ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਰਿਹਾ ਮੋਹ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਯੂਥ, ਕਿਸਾਨੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੰਬਲਾ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
ਆਪਾ ਢਿੱਡੋਰਾ ਸਾਰੇ ਪਿੱਟਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਹੱਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਫੇਲ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕੇ ਇਸ ਸਭ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਵਪਾਰੀਆਂ ਬਿਜ਼ਨਸਮੈਨ, ਰੋਹੜੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ, ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੌਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਉਪਰਾਲੇ? ਕਿਸ ਨੂੰ ਹੈ ਚਿੰਤਾ? ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ।

ਮੇਰੀ ਇੱਕੋ ਆਸ ਹੈ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਵੀਰ, ਭੈਣਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਭ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਐਨ.ਆਰ. ਆਈਓ. ! ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਬੁਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸੀ ਧਰਨਿਆ ਵਿੱਚ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰ ਭਰ ਬਦਾਮ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਆਪਣਾ ਯੂਥ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ? ਲਗਾਓ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੰਜ ਛੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਰਲ ਕੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਤਾਂ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ। ਬਾਹਰ ਦੀ ਹੋੜ ਬੰਦ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਨ ਜੜ੍ਹ ਹੀ ਉੱਪਰ ਲਿਖੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਲਾਮਤਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਅਖਵਾਏਗਾ। ਮੇਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ਜਿਹੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵੀਰਾਂ ਭੈਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿ ਗੁਰੂਦਵਾਰੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਘਟਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਫੈਕਟਰੀ ਲਗਾਓ ਜਿੱਥੇ ਨੌਜਵਾਨ,

ਮਾਂਵਾ, ਭੈਣਾ ਸਭ ਵਰਗ ਜਿੰਨੀ ਓਹਨਾ ਦਾ ਸਰੀਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਓਨੇ ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਟੱਬਰ ਪਾਲ ਸਕਣ, ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ ਕਿਉਂਕੇ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਛੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੰਬਲਾ ਤੁਸੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਆਸ ਨਾ ਲਗਾਓ ਆਪ ਅੱਗੇ ਆਓ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ, ਜਵਾਨੀ, ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾਓ। ਇੱਕ ਨਿਮਾਣੀ ਜਿਹੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪੁਕਾਰ ਆਪਣਾ ਯੂਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਉਣ ਲਈ।
ਮਾਰੋ ਹੰਬਲਾ ਵੀਰੋ ਭੈਣੋਂ ਬਾਹਰਲਿਓ, ਯੂਥ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਲੋ ਲਵੋ ਆਣ ਕੇ
ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵੱਜੂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ
"ਸਰਬ" ਮਾਣਦੀ ਹੋਊ ਮੌਜਾ ਤੱਕ ਲਿਓ ਆਣ ਕੇ
ਕੱਢ ਦਿਓ ਕੋਹੜ ਸੱਭੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ
ਰੱਖੋ ਨਾ ਆਸ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਤੇ
ਮੋਗੇ ਵਾਲੀ ਡਾਕਟਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰੇ ਬੇਨਤੀ
ਵੱਜਦਾ ਜੇ ਲਓ ਹੰਬਲਾ ਜਿਆ ਮਾਰ, ਸੁਣ ਲਵੋ ਨਿਮਾਣੀ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਪੁਕਾਰ ਆਣ ਕੇ।

ਸਨੀ ਬਰਾੜ ਮੈਟਰਨਿਟੀ ਅਤੇ ਜਰਨਲ ਹਸਪਤਾਲ

ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ (ਬੀ.ਏ.ਐਮ.ਐਸ, ਡੀ.ਈ.ਐਮ.ਐਸ) ਨੋਟ: ਰਸੋਲੀਆਂ, ਗੁਰਦੇ ਅਤੇ ਪਿੱਤੇ ਦੀ ਪੱਥਰੀ ਦਾ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੁਨੀ ਮਸੀਤ ਰੋਡ, ਮੋਗਾ (ਪੰਜਾਬ)। ਸੰਪਰਕ ਨੰ. 92175-66645, 79866-52927

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ 'ਦੀਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅੰਟੀ' ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਰੀਲੀਜ਼ -ਭਵਨਦੀਪ

ਮੋਗਾ/ 10 ਨਵੰਬਰ 2023/ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ

'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਬਣੇ ਚੌਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ 'ਦੀਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅੰਟੀ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕੱਲ੍ਹ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਐਡੀਟਿੰਗ ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਦੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੀਵੇ ਆਦਿ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਬਿਓਰੋ) ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਾਟਕ ਦੀਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਤੇ ਦੀਵੇ ਵੇਚਨ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੀਵੇ ਆਦਿ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਲੇਖਿਕਾ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾਰ ਦਾ 'ਦੀਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅੰਟੀ' ਦਾ ਮੁੱਖ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਮੇਨ ਰੋਲ 'ਦੀਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅੰਟੀ' ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਉਮੰਗਦੀਪ ਕੌਰ ਪੁਰਬਾ ਅਤੇ ਏਕਮਜੋਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਮੈਡਮ ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ, ਗਾਇਕ ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ (ਹੈਰੀ ਬੇਦੀ), ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰਾਰ ਦਾ ਵੀ ਅਹਿਮ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ। ਬੇਬੀ ਚੰਦਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਕੀਰਤ ਬੇਦੀ, ਮੈਡਮ ਨਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਸਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ, ਸਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਆਦਿ ਵੀ ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ।

Mehak Watan Di Live Presents

Punjabi Play **Deevian Wali Anti**

Director & Writer: Bhawandeep Singh Purba
Help Line: 9988-92-9988

Producer: Bhagwanti Purba
Asst. Director: Harkirat Singh (Harry Bedi)
Artist: Umangdeep Kaur Purba, Ekamjot Singh Purba, Dr Sarbjit Kaur Brar, Narjit Kaur Brar, Sukhdev Singh Brar

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ **ਦੀਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅੰਟੀ**

ਸਮੁੱਚੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ

ਦੀਵਾਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰਪੁਰਬ

ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਹੋਵਣ !

With best compliments from:

ਏਕਮ ਟਿਊਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ

ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਮੀਡੀਅਮ

EKAM Tution Center
CBSE / ICSE / Punjab School Edu. Board

All Subject of Nursury to 8th Classes

Center: Basti Gobindgarh
Near Ghalan Walia Di Atta Chakki
1195, Ajit Nagar, Moga

Contact: 96460-21463

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਗਤ ਜੀ ਨੂੰ

'ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ' ਦੀਵਾਲੀ ਅਤੇ

ਵਿਸਵਕਰਮਾਂ ਦਿਵਸ

ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਹੋਵਣ !

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਤੇਗਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਚੰਦ ਪੁਰਾਣਾ

(ਤਪ ਅਸਥਾਨ ਸੱਰਖੰਡ ਵਾਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਮੈਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਖਸ਼ੋ, ਆਪ ਸਭ ਦੇ ਘਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਥਵਾਕ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਦੇ ਰਹਿਣ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਆਪ ਸਭ ਤੇ ਮੇਹਰ ਭਰਿਆਂ ਹੱਥ ਰੱਖਣ !

ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਰ: ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਦਪੁਰਾਣਾ

ਸੰਪਰਕ : 98147-41305, 98148-41305

ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਲਮ

ਦਾਹ ਭਾਈ ਜੀ ਦਾਹ !

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬੋਡੇ

ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਪੋਥੀਆਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਮਾਰ !

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਮਰ ਪੱਕੇ ਤੇ ਬੱਗੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਜੋ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਜੀਬ ਰਸ, ਕੰਨ ਰਸ ਜਾਂ ਦੇਹੀ ਨਾਦ ਵਰਗੀ ਹਰਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਸਨੂੰ ਆਪ ਦੀ ਉਮਰ-ਤੁਰਬਤੋਂ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਵਾਸਨਾ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਲੋਕ ਉਸ ਵੱਲ ਹੱਥ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ। ਸਮਾਜ 'ਚ ਉਸਨੂੰ ਚੋਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਸਨੇ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਹੰਢਾ ਕੇ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਲੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਚੌਰਿਆਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੁਹਰਾਇਆ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤੀ ਲੰਬੀ ਗੱਲ ਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੌ ਹੱਥ ਰੋਸਾ ਸਿਰੇ ਤੇ ਗੰਢ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਬਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੰਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤਾਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪੱਤਰੀਆਂ ਜਾਂ ਦੋਹਤਰੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਦੇ ਜਾਂ ਨਾਨੇ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਫ਼ਰਖ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਮੱਥੇ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਵਰਤਮਾਨ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ, ਗੀਤ ਫਿਲਮਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੁੱਮੇਵਾਰ ਹਨ ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਲ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੱਤਰੇ-ਬੱਤਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜੀਬ ਫੇਰਦੇ ਬਾਬੇ ਵੀ ਕੁਝ ਪਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਲੰਘ ਚੁੱਕਿਆ ਵੇਲਾ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੀਤ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਰਪਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾਕਿ ਖੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਖੋਤੇ ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਭਵਨਾਂ (ਮੇਜਿੰਜ ਪੈਲਿਸ) ਵਿਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦੇ ਜਾਂ ਲੱਚਰ ਅਖਾੜਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਤੇ ਢਾਡੀ ਗਾਇਨ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਦਾਦੀਆਂ, ਨਾਨੀਆਂ ਤੇ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਲਿਬਰੇਜ਼ ਲੰਬੀ ਹੋਕ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਖੋਹ ਲਏ ਹਨ। ਵਿਆਹ 'ਚ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨ ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਗੋ ਕੱਢਣਾ, ਸੁਆਂਗ ਧਾਰਨਾ, ਲੰਬੀ ਹੋਕ ਵਾਲੇ ਸੁਰਾਗ ਤੇ ਘੋੜੀਆਂ ਗਾਉਣੀਆਂ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਵਿਰਸਾ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਗੁਆ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਸੱਤਰੇ-ਬੱਤਰੇ ਬਾਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੱਚਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਗੰਦੇ ਚਿੱਕੜ 'ਚ ਗਰਕ ਜਾਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਨੂੰ ਇਕ ਅਤਿ ਘਿਨਾਉਣੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਆਹ ਭਵਨਾਂ ਵਿਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗੁੱਪਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਪ-ਨੰਗੀਆਂ ਖੱਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਬਰਾਤ ਗਏ ਸੱਤਰੇ-ਬੱਤਰੇ ਪੈਗ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜ ਕੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਤਰੀਆਂ ਦੋਹਤਰੀਆਂ ਜਾਂ ਧੀਆਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬੈਠੀਆਂ ਹੋਣ। ਜਦੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਨਾ ਨਿੱਘਰ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਹਿਨੁਮਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਸਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਖੁਦ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ ਜਾਂ ਪੁੱਤ ਪੱਤਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦੇ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਜਿਹਾ ਝੱਲ ਖਿਲਾਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਮਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿੱਕਰਾਂ ਬੀਜ ਕੇ ਦਾਖ਼ਾ ਭਾਲਣ ਵਾਲੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਭੁੱਲ ਕੇ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਰਿਵਾਜ ਵਿਚ ਡੀ.ਜੇ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਜਾਂ ਮਰਗ ਦੇ ਭੰਗ ਮੌਕੇ ਭਾਈ ਜੀ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨੀਏ ਚੰਗੇ ਸਾਉਂਡ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡੀ.ਜੇ. ਸਿਸਟਮ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇਨ ਤੇ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵਾਂ ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਚਾਹ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦੇ ਲੱਗਰਾਂ ਤੇ ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਛਬੀਲਾਂ ਤੇ ਡੀ.ਜੇ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਰਬਾਬ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੋਂ ਦੀ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਤਾੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਉਹ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮੁੱਚਾ ਕੁਝ ਨਾ ਇਕ ਸ਼ੋਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਐਨੇ ਬੋਲੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਡੀ.ਜੇ. ਬਿਨਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਣਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇੰਜ ਡੀ.ਜੇ. ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਭਵਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਠੂ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪਾਰਮਿਕ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਆਂ ਵਾਂਗ ਘੁਸਪੇਠ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਹੜਾ ਨਹੀਂ ਵਸਦੇ ਉਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਸਪੀਕਰ ਨਹੀਂ ਬੰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਉਥੇ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੀ ਓਨਾ ਕੁ ਸੰਗੀਤ ਵੱਜਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਖੱਲ ਨਾ ਪਾਵੇ। ਪਰ ਏਥੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਟਾਂ ਖਾਤਰ ਲੱਲੀਪਾਪ

ਵਰਗੇ ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਡੀ.ਜੇ. ਸਿਸਟਮ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜੁੜੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਫੇਰ ਉਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ, ਅਣਪਛੇ ਸਿਉਕੇ ਖਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸਾਥੋਂ ਗੁਆਚ ਗਏ ਹਨ। ਕਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ-ਤਬਦੀਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਲਈ ਭੇਟ-ਭਰਾ ਦਾ ਜਾਂ ਸਲਵਾਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਰਗੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲਾੜਿਆਂ ਦਾ 20-25 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਸੋਨ ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਬੇ ਵੱਲੋਂ 7-8 ਸਾਲ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਰਗੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਬਦਵੇਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਲਿੰਗਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਉਹ ਗਾਇਕੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਜਾਂ ਚਿੱਟੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਮਗਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲਗਾੜਿਆਂ ਦੀ ਖਰਗੋਸ਼ ਮਗਰ ਪਏ ਕਈ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਨੂੰ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਜਾਂ ਪੱਤਰੀਆਂ ਦੋਹਤਰੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਵਹਿਣ 'ਚ ਬਹਿ ਕੇ ਉਥਲ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨੋਗੇ? ਜੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਠੱਲ ਕੋਣ ਪਾਉ? ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ੇਝੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੇ ਧੀਆਂ, ਪੱਤਰੀਆਂ ਦਾ ਉਥਲ ਜਾਣਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਜੇ ਅਣਖ ਬਾਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਖੰਡੇ ਨਾਲ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਬੌਧਿਕ ਖੰਡੇ ਨਾਲ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਇਸ ਲਕੀਰ ਦੇ ਆਰ ਜਾਂ ਪਾਰ ਖੜਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਫੋਰੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਨਹੀਂ ਸੌਂਕਣ ਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਨੌਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਪੁੰਗਰਦੇ ਸੰਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਚਿੰਟੀ ਪੱਗ ਨੂੰ ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ

ਦੀ ਪਿਰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰ ਰਹੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ, ਬਾਪ ਦੇ, ਧੀਆਂ ਦੇ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿਣ।

ਕਲਮ ਇਕ ਜੀਬ ਦਾ ਰੂਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੱਖਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਚਰ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਜੀਬਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਤਲੇ ਲਗਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਮੋਖਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੀਬ 'ਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੋਖਾਂ ਠੋਕ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੰਢਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਅਸਲੀ ਜੂਨ ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਬੋਰਜ਼ੁਗਾਰ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਦੀਆਂ ਡਾਂਗਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਸੋਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਟੈਕੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਤਮਦਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਅਲੀ ਡਿਗਰੀਆਂ, ਜਾਅਲੀ ਕਰੋਸੀ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੋਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਆਏ ਸਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਲੋਕਾਈ ਵੱਲੋਂ ਹੰਢਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਗਾਇਕੀ ਮੇਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖਾਰੀ। ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਗੀਤ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੰਢਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਤੁਸੀਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੁਖਾਂ 'ਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਜੋ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿੱਕੜ ਲਿਬੜੇ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਮੁੱਖੜੇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀਹ ਗੰਦੇ ਗਾਣੇ ਗਾ ਕੇ ਇਕ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਸੂਰਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਪਾਰਮਿਕ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਗੰਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ। ਲੋਕਾਈ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਿੱਕੜ ਦੀ ਨਾਲੀ 'ਚ ਮੂੰਹ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੂਰ ਅਰਬੀ ਘੋੜਾ ਬਣਨ ਦਾ ਜਾਂ ਨੀਲੇ ਦੇ ਸ਼ਾਹ ਅਸਵਾਰਾਂ ਦਾ ਘੋੜਾ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ। ਜਾਂ ਪਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਿਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਹੁਲੀਏ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਏ ਬਖਸ਼ਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਦਿਹਨਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਸਿਰ ਫੁਲਕਾਰੀ ਤਾਣ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਿਰ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਲਿਬੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਸਰਿਜਾਂ ਦਾ ਗੰਦ ਖੰਡ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿਚ ਖਿਲਰਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗੰਦੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਖਿਲਾਰਿਆ ਗੰਦ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਅਣਖ ਅਤੇ ਗੌਰਤ ਤੇ ਨਸ਼ੇਝੀ ਹੋਣ ਦੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਰੂਪ 'ਚ ਦੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬੋਹੜੇ ਦੁੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਵੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਦਿਹਨਾਂ ਗੰਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪੋਲ ਦਾਹੜੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਖਿਲਾਰਿਆ ਗੰਦ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੋਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬਿਧਰ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਪੋਲ ਦਾਹੜੀ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਜੁੱਮੇਵਾਰੀ ਵੱਧ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਪਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਨਾ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਐਨੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਵੈ ਦਾਹੜੀ ਨਾਲ ਖੋਹ ਖਾਧੀ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੋਣ ਸੱਟਾ ਫੇਰ ਕੇ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਜਿਥੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਭੁੱਲੇ ਭਟਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਵੈ ਦਾਹੜੀ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਜਣ ਲਈ ਨਾਣੇਦਾਰੀ ਰੋਧ ਬਣੇ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਚਿੱਕੜ 'ਚ ਨਿਕਲ ਕੇ ਯਥਾਰਥ ਦੇ ਸੂਰਜ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

- ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ 'ਬੋਡੇ'
ਸਾਹਿਤਕ ਸਲਾਹਕਾਰ: "ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ"
ਆਨਰੇਬਲ: "ਦਸਤਕ" ਕੈਨੇਡਾ
Ph.98143-04213
E-Mail: dhaliwal.gurmelbaude@gmail.com

ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਧੌਣ 'ਚ ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਗੱਲ, ਕੰਜਰੀ ਲੈਂਦੇ ਜੋਬਨ ਵਿਚ ਬਹਾਰ। ਹੁਣ ਦਾਹੜੀ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਵਿਚ ਇਹ ਪੋਲ ਦਾਹੜੀਏ ਕਿਹੜੀ ਬਹਾਰ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਹੀ ਆਵਾ ਉਤ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੱਥ ਕਿਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹੀਏ? ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਲੱਚਰਤਾ ਭਰਪੂਰ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ। ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ 20-25 ਸਾਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਗੁੜ ਨਾਲੋਂ ਇਸ਼ਕ ਮਿੱਠਾ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬੇਟੀ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਤੇ ਬੋਰ ਸੁੱਖ "ਲੋਕ ਟਵੈਂਟੀ ਏਟ ਕੁੜੀ ਦਾ" ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਧੀ ਜਾਂ ਭੇਟ ਜਾਂ ਪੱਤਰੀ ਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਮਰ ਹੋਰ ਆਉਂਦੇ ਪੱਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ ਤੇ ਇੰਜ ਜੋਹੋ ਜਿਹਾ ਇਹ ਬੀਜਣਗੇ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਢਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜ਼ਰੂ ਸੋਚੋ ਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜਾਂ ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵੱਢਣਾ ਪਿਆ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੋਹ ਭਰੇ ਗੀਤਾਂ

ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ!
'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਬਿਓਰੋ ਰਾਹੀਂ...
ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਵੈਬ ਟੀ.ਵੀ.
ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰਵਾਓ! ਸਿਰਫ 3,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ
...ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ, ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਵੈਬ ਟੀ.ਵੀ., ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਨਲਾਈਨ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸੈੱਲ ਰਾਹੀਂ ਸਭ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰੋ।

ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਾ ਫੁੱਲ ਪੈਕੇਜ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ!

Monthly Magazine # Daily Online Newspaper # Web TV Channel
www.mehakwatandilive.com
Help Line: 9988 92 9988

Chief Editor: Bhawandeep Singh Purba

ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ-ਖੇਡ ਕਾਰੋਬਾਰ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਬਰਨਾਲਾ

ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਪਣੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀ ਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਫਸਲ ਘਰ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਤਿਉਹਾਰ ਅਤੇ ਮੇਲੇ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਇੱਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਖੇਡਣਾ, ਨੱਚਣਾ ਅਤੇ ਗਾਉਣਾ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਹੀ ਤਾਂ ਹਨ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਮੁੱਖ ਨੇ ਲੜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਦੀ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਸੰਵਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਕੀ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਸ਼ੀਲਤਾ, ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਰਹਿਣ, ਮਿਲਕੇ ਚੱਲਣ, ਜਿੱਤਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਿਰਫ਼, ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਸਮੇਣਾ ਅਤੇ ਹਾਰ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਖੇਡਾਂ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਹਨ। ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਬਣਾਉਣਾ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਦਿਖ ਸੰਵਾਰਨਾ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ, ਮਾੜੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਹੈ।

ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ, ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ, ਖੇਡ ਕੇ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੇਡਣ ਸਮੇਂ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਹਾਰ ਜਿੱਤ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਦਾ ਯੁੱਗ, ਪੈਸੇ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਬਣ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ, ਪੈਸੇ ਲਈ ਖੇਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਰ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲਲਕ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਪਰ ਦੁਬਿੱਧਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਿੱਤਣਾ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹੱਥ ਕੰਡੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੜਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਚ ਫਿਕਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਫੀਆ ਗੈਂਗ, ਗੁੰਡੇ ਅਤੇ ਨੇਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਦਖਲ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਘੜੱਲੇ ਚੌਧਰੀ ਆਪਣੀ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ, ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮੰਤਵ ਨਰੋਈ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਛੁਪੇ ਏਜੰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਅਫੀਮ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ, ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ

ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣਕੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੇਡ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਉਹ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਕਦੇ ਖੇਡ ਪਿੜ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾ ਨਹੀਂ ਲਿਬੇੜਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਬੱਡੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਿੱਕ ਤਾਣਕੇ ਅਤੇ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਬੱਡੀ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਗੋਲ ਅਤੇ ਆਇਤਾਕਾਰ ਗਰਾਊਂਡ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਫਰਕ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਬੱਡੀ ਵਿਚ ਸਾਵਾਂ ਖਿਡਾਰੀ, ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਸਾਂਵੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਫੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਰੋਡਰ ਨੂੰ ਉਲਝਾਉਂਦਾ ਕੋਈ ਹੀ ਪਕੜਦਾ ਕੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਖੇਡ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕਬੱਡੀ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਕੀ, ਤਕਨੀਕ ਪੱਖੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਬੱਡੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਖਾ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਸਦਾ ਨੋਟਿਸ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਸਟੈਮਨੇ ਲਈ ਟੀਕੇ ਲਗਵਾਕੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਦਾ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਲਈ ਨਸ਼ੇੜੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੱਤ ਮਾਰ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਲੋਕ ਭੁੱਲ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਖੇਡਣਾ, ਨੱਚਣਾ ਅਤੇ ਗਾਉਣਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ੌਕ, ਵੇਚਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼ੌਕ ਵੇਚਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਦਿਨ ਖੁਦ ਵਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੋਚ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਬਣੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਇਸ ਸੋਚ ਨੇ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਮੁੱਢ ਖੰਨੂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਖੇਡ ਮਿਆਰ ਅੱਜ ਖੇਡ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਟ ਪੁਸ਼ਟ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਚ ਨਰੋਆ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਡ ਅਤੇ ਜੂਏ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਮਿੱਟ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਖੇਡਣ ਦਾ ਮੰਤਵ ਅਤੇ ਮਿੱਜਲ ਦੋਵੇਂ ਪੈਸੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਸਰਮਾਇਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਦੋਵੇਂ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਖਿਡਾਰੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਖੇਡਾਂ ਹਾਕੀ, ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਪਾਰਕ ਪੱਖ ਪਰਮੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਤਰਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ

ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਪਾਰ ਜੂਏ ਦੀ ਕਿਸਮ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਖਰਚਾ-ਮੁਨਾਫਾ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਾਮ ਖਰਚਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀਰੋ ਕਹਿ ਲਵੋ, ਪਾਤਰ ਕਹਿ ਲਵੋ, ਪਰ ਹੈਸੀਅਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੰਜਰ, ਕੰਜਰੀਆਂ, ਘੋੜੇ, ਜੌਕੀ, ਸੋਹਰੇ ਅਤੇ ਕਠਪੁਤਲੀਆਂ ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ, ਸ਼ੌਕ ਦਾ, ਜਿਸਮ ਦਾ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦਾ। ਸ਼ੌਕ ਤਾਂ ਰੂਹ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਰਤ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਿਰਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰੋਟੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਜਾਮਨੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਖੇਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖੇਡਣ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਸ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ(ਸਟੇਟ) ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ, ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ, ਆਪਣੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਅਫੀਮਚੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਲੰਪਿਕਸ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਵੱਡਾ ਏਰੀਆ ਹੈ, ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਪਤਲੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੱਜਟ ਦਾ ਨਾਮਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ

ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਮ ਦੇਵੇ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਦੇਵੇ। ਖਿਡਾਰੀ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜਾਈ ਆਹੁੰ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਚੋਖਾ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਸਰਮਾਇਦਾਰ ਕਲੱਬਾਂ ਦੀ ਚੁੰਗਲ ਵਿਚ ਫਸ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਨਿਲਾਮੀ ਬੀ. ਟੀ. ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੁੱਲ ਵੱਧ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਚਾਅ ਚੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਕਦੇ ਵਿਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਗੁਲਾਮ ਵਿਕਦੇ ਸੀ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਤ ਵਿਕਦੀਆਂ ਦੇਖਦੇ ਅਤੇ ਸੁਣਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸੀ ਹੁਣ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਣਾ ਬਹੁਤ ਹ ਨਮੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਖਿਡਾਰੀ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੱਚਾ ਸਰਮਾਇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੌਮ ਦੇ ਹੀਰੋ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਤਾਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾਗਲ ਹੋ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜਦਾ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਸੇਧ ਦੇਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕੌਮ ਦੇ ਹੀਰੋ ਹੀ ਵਿਕਣ ਲੱਗ ਜਾਣ, ਨਸ਼ੇੜੀ ਬਣ ਜਾਣ ਅਤੇ ਲੋਫਰ ਬਣ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਗਰਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੋਰ ਬਚਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਖਿਡਾਰੀ ਕੀ ਇਕ ਕੁਤਾਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਹੀ ਨੂੰ ਬੈਠੋਗੀ। ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਲਦੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਬਣਨੇ ਇੱਕਾ ਦੁੱਕਾ ਮੱਲਾਂ ਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਖੇਡ ਪਿੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਮੱਤੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਕਤ ਸੇਰ ਬਦਲਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ

ਉਠ ਉਠੇ ਦਿਲਾ ਮੇਰਿਆ, ਕਿਉਂ ਹੋ ਚੱਲਿਆ ਨਿਰਾਸ਼
ਸਰਨਾ ਨਹੀਂ ਇਸ ਜੱਗ ਅੰਦਰ, ਇੰਝ ਬਣ ਕੇ ਲਾਸ਼
ਛੱਡ ਗਏ ਸਾਨੂੰ ਅੱਧ ਵਿਚਕਾਰੇ, ਜਿੰਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਰੱਬ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
ਸਰ ਜਾਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਾਸ਼
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਾਸ਼ !
ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਦੁਨੀਆ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਧੋਖਾ ਉਹੀ ਦਿੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਸਾਨੂੰ ਆਸ
ਕਿਰਨ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਸੀ ਇਹ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ

ਇਹ ਵੀ ਜਾਣੋ

1. ਚੂਹੇ ਅਤੇ ਹਾਥੀ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਲੱਛਣ ਕੀ ਹੈ?
  2. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸ ਰਾਜ ਦੀ ਵਸੋਂ ਘਣਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ?
  3. ਕਾਗਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਘਾਹ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
  4. ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਜਾਨਵਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਥਲ ਦੇਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ?
  5. ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦੱਸੋ?
  6. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?
  7. ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
  8. ਨੈਪੋਲੀਅਨ ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਕ ਸੀ?
  9. ਸ਼ੱਪ ਦੀ ਜਹਿਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
  10. ਖੁੱਪ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਵਿਟਾਮਿਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
- ਨਿੱਤਰ - 1. ਦੋਵੇਂ ਸਜੀਵ ਹਨ, 2. ਕੇਰਲਾ, 3. ਸਵਾਹੀ ਘਾਹ, 4. ਭੱਠੂ, 5. ਨੀਲੀ ਵੇਲੂ, 6. 35 ਸਾਲ, 7. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, 8. ਫਰਾਂਸ ਦਾ, 9. ਦਵਾਈਆਂ ਵਿਚ, 10. ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਡੀ'

ਜਾਨਵਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਅਨੋਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ਹਾਈਡਰਾ ਅਲੂਣੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਐਸਾ ਜੀਵ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮਲ-ਦੁਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਅਣਪਚਿਆ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਮਲ-ਪਦਾਰਥ ਮੂੰਹ ਰਸਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।
- ਫਾਈਸੋਲੀਆ ਇਕ ਐਸਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪਾਰਦਰਸ਼ਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਤੰਦੂਆ ਐਸਾ ਜੀਵ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜਾਨਵਰ ਇਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਜਿਆਦੀ ਵਰਗਾ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਕੱਢ ਕੇ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੱਛਮ-ਪੂਰਬੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸਿੰਗੀ ਕਿਰਲੀ (ਕਿਰਲੀ ਜਾਤੀ) ਨਾਂਅ ਦਾ ਐਸਾ ਜੀਵ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਗੂ ਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਧਾਰਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ 'ਤੇ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ।
- ਗਿਲਾਮੱਸਟਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਿਰਲੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਐਸਾ ਜੀਵ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕੱਟਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਸਲਾਥ ਨਾਂਅ ਦਾ ਐਸਾ ਜੀਵ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪੁੱਠਾ ਲਟਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪਕੜ ਐਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਵੀ ਗਲ-ਸੜ ਕੇ ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ।
- ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਰੂਸ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਮੌਤੋਂ ਚੂਹੇ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਵਰਗਾ 'ਬੀਵਰ' ਐਸਾ ਜੀਵ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲੱਕੜੀ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨਾਲ 12 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਉਚੀ ਬਣਾਉਣੀ ਝੀਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਡਲ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਖੁੱਬਾਂ ਵਾਂਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਹਣੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਸਜੇ ਧੜੇ ਟਾਈਆਂ ਬੈਲਟਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਵੇਖਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਪਿਅਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰੀਸੇ ਰੀਸੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਬੱਚਾ ਵੀ ਤੋਤੇ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੀ ਬੋਲੇ। ਜਦੋਂ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਬੱਚਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹਟਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਜਿਸਨੂੰ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਫੀਸਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਫਿਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਸੈਟ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਹੀ ਮਿਲਣਗੇ, ਟਾਈਆਂ ਬੈਲਟਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਡਰੈਸ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਬੱਸ ਦੀ ਫੀਸ ਵੱਖਰੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਫੰਜਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ

ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਮਾਪਿਅਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਬੋਝ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਾਹਰਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਘੱਟ ਸਮਝੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਸਕਦਾ। ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਮਿਹਨਤ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਟਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਆਪ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਉਹ ਅਸੀਂ ਕਰਵਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਿਜਨੈਸ ਵਿਚ ਏਨਾ ਰੁੱਝ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਰਤਾ ਵੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਲਾਭ ਵਿਚ ਭੱਜੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਿੱਥੇ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਕੁੱਝ ਪੁੱਛ ਦੱਸ ਸਕੀਏ। ਘਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਉਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਹੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿਣ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਕੀ ਹੈ, ਆਪ ਤੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਦੋ ਲਫੜ ਸਿੱਖ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੀ ਟਿਊਸ਼ਨ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਫੀਸ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਾ

ਬੜੀ ਹੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਬੱਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਹੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਚਾ ਫਲਾਣੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਤੀਜਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਪਛੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਜਮਾਤਾਂ ਪਿਛਾਹ ਮੁੜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਕੂਲੋਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕੁ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰਬੁਦਾ ਕਰਾਰ ਦੇਵੇ, ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਵਿੱਦਿਆ ਦੀਆਂ ਇਹ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ

ਲੱਟ ਖਸ਼ੋਟ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਕੇ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੀ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਕਿਉਂ ਲਈਏ? ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਨੌਸ ਹੱਲ ਲੱਭੇਗੀ ਤਾਂਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉੱਲ ਬਣ ਸਕੇ।
ਰਜਿੰਦਰ ਵਰਮਾ

International ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਤਰਪੂਰ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ
ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ Web TV
'Mehak Watan Di Live' ਲਾਈਵ

www.mehakwatandilive.com
Help Line: (+91) 9988 92 9988

ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਡਾ ਫੁੱਲ ਪੈਕੇਜ ਲਵੋ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਸਾਡੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ !

ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ * ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਨਲਾਈਨ ਅਖਬਾਰ * ਵੈੱਬ ਟੀ.ਵੀ.

* ਅਣ ਲਿਮਿਟਡ ਖਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕਵਰੇਜ।

* ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' (ਪ੍ਰੈਟ ਐਡੀਸ਼ਨ)

ਦੇ ਹਰ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਰੰਗਦਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ।

* ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਨਲਾਈਨ ਅਖਬਾਰ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ'

ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੂਰੇ ਸਫੇ ਦਾ ਰੰਗਦਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ।

* ਹਰ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਵੈੱਬ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਟੈਲੀਕਾਸਟ।

* 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆਂ ਸੈੱਲ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਦਿਨ-ਤਿਉਹਾਰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਮ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆਂ ਤੇ ਅਪਲੋਡ ਕਰਾਂਗੇ।

* ਸਲਾਨਾ ਯੰਤਰੀ, ਸਲਾਨਾ ਡਾਇਰੀ, ਸਲਾਨਾ ਕੈਲੰਡਰ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਪ੍ਰਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਸਪੋਸਰ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਫੁੱਲ ਪੈਕੇਜ' ਦੇ ਨਾਲ!

ਫੁੱਲ ਪੈਕੇਜ ਲੈਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ/ ਡਾਇਰੈਕਟਰ: ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

www.mehakwatandilive.com

Help Line: 9988-92-9988

‘ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ’ ਬਿਓਰੋ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ

ਦੀਵਾਲੀ

ਦੀਆਂ ਕੋਟਿ-ਕੋਟਿ
ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਹੋਵਨ ਜੀ !

ਨਕਾਰਾ ਕੀਯਾਈ

With best compliments from:

Bhawandeep Singh Purba
Chief Editor

Bhagwanti Purba
Vice-Chief Editor

ਮਾਸਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ - ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਨਲਾਈਨ ਅਖਬਾਰ - ਵੈਬ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ

Help Line: 9988-92-9988 * www.mehakwatandilive.com

ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ / Management 'Mehak Watan Di Live' Beauru

ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਇੰਚਾਰਜ ਪ੍ਰੋਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ

ਮਨਿੰਦਰ ਮੋਗਾ
ਇੰਚਾਰਜ ਵੈੱਬ ਟੀ.ਵੀ.

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਇੰਚਾ. ਆਨਲਾਈਨ ਅਖਬਾਰ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ
ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ (ਜਰਨਲ)

ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ
ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਪਾਦਕ

ਬਾਬਾ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੋਹਾਰਾ
ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬੋਠੇ
ਸਾਹਿਤਕ ਸਲਾਹਕਾਰ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਤਾਰੇਵਾਲਾ
ਸਿਆਸੀ ਸਲਾਹਕਾਰ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ
ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵੈਨਕੂਵਰ (ਕੈਨੇਡਾ)

(ਸਫਾ ਨੰਬਰ 03 ਦੀ ਬਾਕੀ...)

- ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ (ਸੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਖਿੱਚੇ)

ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤੋਹਫੇ: ਤੋਹਫੇ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਹੈ ਤੋਹਫੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਅਨੰਦ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਉੱਗਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਤੋਹਫਾ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਤੋਹਫੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੋਹਫੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ। ਕੀਮਤ ਤਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਦਰ ਦੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਿਆਰ ਦੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਹੁੱਤ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਤੋਹਫੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆੜ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪਿਆਰ ਦੇ ਤੋਹਫੇ ਨੂੰ ਆੜ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਤੋਹਫੇ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਹੋਠਾਂ ਤੇ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਮੁਸਕਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੋਹਫਾ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਤੋਹਫਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਹਫੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੈਸੇ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਸਕੂਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤੀ ਤੋਹਫੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਤੋਹਫਿਆਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹਰ ਤੋਹਫਾ ਕਦਰਦਾਨ ਦਿਲ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਤੋਹਫਾ ਖਰੀਦਣ ਸਮੇਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੋਹਫਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਹ ਤੋਹਫਾ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਤੋਹਫਾ ਹੀ ਖਰੀਦੋ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸਬੰਧੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੇ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਟਾਕੇ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਵਧੀਆ

ਆਈਟਮ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਿੱਤ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਚਾਹੀਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਛੋਟੀ ਹੈ-ਵੱਡੀ ਹੈ, ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ-ਸਸਤੀ ਹੈ! ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਜਿਹਾ ਤੋਹਫਾ ਦਿਓ ਜੋ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਯਾਦ ਦਵਾਉਣ। ਪਟਾਕੇ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਓਨਾ ਚਿਰ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ 'ਰਾਤ ਗਈ ਬਾਤ ਗਈ' ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਹਫੇ ਸੁਆਹ ਬਣੇ ਹੋਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਕੂੜੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਣ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਹੀ ਖਰਚਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਜੇ ਤੋਹਫਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਬੇ-ਕਦਰਾ ਹੈ ਫੇਰ ਤੁਹਾਡਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ-ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

ਮਨਿਆਈਆਂ ਵਾਲੇ ਜ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਯੋਜ ਕਰੋ: ਆਪਾਂ ਆਮ ਹੀ ਖਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ, ਸੁਣਦੇ ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰ ਵਪਾਰੀ ਪੈਸੇ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾਤ ਕਰਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਟੱਲਦੇ। ਨਕਲੀ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਮਨਿਆਈਆਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੀ ਫੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਨਿਆਈਆਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਖਰੀਦਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਅਸਲੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਕਲੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਮਨਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਲਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਉਹ ਮਨਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰ

ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਅਸਲੀ ਦੁੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਕਲੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਦੁੱਧ ਖਰੀਦ ਲਿਆ, ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ਕਿੱਥੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ, ਅਸਲੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਨਕਲੀ? ਇਹ ਚੈਨ ਅਗਾਂਹ ਦੀ ਅਗਾਂਹ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਤਾਂ ਮਨਿਆਈ ਵਾਲੇ ਜਹਿਰ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮਨਿਆਈ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਰੱਬਾ, ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ, ਸੁੱਕਾ ਪੇਨਾ, ਚੰਗੀਆਂ ਕੱਪੜੀਆਂ ਦੇ ਬਿਸਕੂਟ, ਫਰੂਟ ਆਦਿ ਜਿਆਦਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ: ਹਰ ਸਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਕਈ ਅਣ-ਸੁਖਾਵੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਦਸਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹਾਦਸੇ ਜਿਆਦਾ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਤਾਂ ਪਟਾਕੇ ਵਗੈਰਾ ਚਲਾਉਣੇ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰਾ ਅਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸੋਫਟੀ ਵੱਲ ਜਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੱਡਿਆ ਦਾ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ। ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਸਮੇਂ ਢਿੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾ ਪਾਏ ਜਾਣ, ਰੋਸ਼ਮੀ, ਸਿਲਕ ਆਦਿ ਜਿਸ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਅੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਯੋਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਲੱਗੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਪਟਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ, ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟਾਸ ਜਾ ਚੰਗਿਆੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਟਾਕਾ ਮਿਸ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਉੱਚ ਨਾਲ ਨਾ ਚੁੱਕੋ।

ਸਫਾਈ ਵਿੱਚ ਖੁਦਾਈ: ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜੋ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਤਾਂ ਫੈਲੇਗਾ ਹੀ, ਪਰ ਆਉ ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਪਟਾਕੇ ਹੀ ਚਲਾਈਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਫੈਲੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੈਰਾਸੂਟ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਘੱਟ ਫੈਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਜਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੇ ਡੱਬੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ, ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਹੋਲ, ਅੱਧ ਜਲੀਆਂ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ, ਦੀਵੇ ਆਦਿ ਦਾ ਬੇਅੰਤ ਕੂੜਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾਲੀਆਂ ਵਗੈਰਾ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਸੀਵਰੇਜ ਨੂੰ ਜਾਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਾ ਦਿਓ। ਆਮ ਹੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਫਾਈ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖੁਦਾਈ ਹੈ।

ਮਿਲਾਪ, ਪਿਆਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੀਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਗਦੇ ਰਹਿਣ: ਮੰਸਿਆ ਦੀ ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦਾ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਕੱਤਕ ਦੀ ਮੰਸਿਆ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਜਾਂ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਚਾਹੇ ਪਟਾਕਿਆਂ ਵਗੈਰਾ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜੋ ਬੇਅੰਤ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਮਿਲਾਪ, ਪਿਆਰ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਸੋਚ ਦੇ ਦੀਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਗਦੇ ਰਹਿਣ। ਸਭ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ ਦੋਸਤੋ!

ਦੱਸੋ ਦੀਵਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਏ

ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਸਾਂ ਆਈ ਦੀਵਾਲੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਖੇਡੇ ਲਿਆਈ ਦੀਵਾਲੀ ਗਿਣ ਗਿਣ ਕੇ ਅਸੀਂ ਦਿਨ ਲੰਘਾਈਏ ਦੱਸੋ ਦੀਵਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਏ। ਕਹਿੰਦੇ ਬੱਚੇ ਪਟਾਕੇ ਨਾ ਚਲਾਓ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਵਧਾਓ ਦਿਲ ਦੇ ਚਾਅ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਪੁਗਾਈਏ ਦੱਸੋ ਦੀਵਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਏ। ਮਿਠਾਈ ਵੀ ਹੈ ਮਿਲਾਵਟ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਜਾਉ ਜੀਹਨੇ ਖਾਲੀ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਈਏ ਦੱਸੋ ਦੀਵਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਏ। ਸਾਰੇ ਫਲ ਜਹਿਰਾਂ ਲਾ ਕੇ ਪਕਦੇ ਰੋਗ ਲਵਾਉਣ ਉਹ ਜੋ ਨੇ ਛੱਕਦੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਛੱਡ ਰਹੋ ਕੀ ਖਾਈਏ ਦੱਸੋ ਦੀਵਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਏ। ਬੇਦਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਾਡਾ ਬਚਪਨ ਬੌਝਿਆ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖਾ-ਪੀ, ਖੇਡ ਨਾ ਗੱਜਿਆ ਪੜ੍ਹਾਈ 'ਚ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਲੰਘਾਈਏ ਦੱਸੋ ਦੀਵਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਏ।

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭਲੂਰੀਆ, ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕ. ਭਲੂਰ (ਮੇਗਾ) ਸੰਬਾ—9915995505

YouTube / Mehak Watan Di Live
Piz Subscribe the Channel
SUBSCRIBE
Mehak Watan Di Live
Mehak Watan Di Live
ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਵੈਬ ਟੀ.ਵੀ.
ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ
ਰੂ-ਬਰੂ
ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
9988 92 9988
www.mehakwatandilive.com

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਸਮੁੱਚ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਨੂੰ 'ਬੰਦੀ ਫੋੜ ਦਿਵਸ' ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ!

ਸੰਰਖੰਡ ਵਾਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਡੀਰਾਂ

ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਰੀਬੀ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਭਾਈ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ 'ਡੋਨੀ' ਚੜ੍ਹਕ

ਸੰਪਰਕ: 98149-01113

ਸਮੁੰਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ

ਦੀਵਾਲੀ

ਦੀਆਂ ਕੋਟਿ-ਕੋਟਿ ਮੁਬਾਰਕਾਂ!

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ

Khukhrana

CULTURAL GROUP

ਇਥੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ
ਜਾਗੋ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Prop. Gursewak Singh Khukhrana

Contact: 778-241-2148

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ 'ਦੀਵਾਲੀ' ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ!

ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਐਸ.ਖੀ. ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਏ
ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਟਰੱਸਟੀ
ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ
ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ (ਰਜਿ.)

ਮੀਡੀਆਂ ਸਪੋਸਰ

International
ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ
ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ
'Mehak Watan Di Live' • ਲਾਈਵ

ਵੱਲੋਂ: ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ

Bhawandeep Singh Purba

ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ 'ਦੀਵਾਲੀ' ਦੀ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਥਿਓਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਪਲੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੇ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ!

ਸ. ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚਾਨੀ
ਚੇਅਰਮੈਨ: ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਮੋਗਾ

ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਨਪੁਰੀਆ
ਕੋਸਲਰ: ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 6

ਸ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੁਗਾਵਾਂ
ਚੇਅਰਮੈਨ: ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਟਰੱਸਟ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ: ਸ.ਦਾ.ਭ. ਟਰੱਸਟ

ਹਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਾਨੀਆ
ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ: ਰੂਰਲ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਮੋਗਾ

ਗੋਕਲ ਚੰਦ ਭੁੱਘੀਪੁਰਾ
ਖਜਾਨਚੀ: ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ

ਗੁਰਬਚ ਸਿੰਘ ਸੰਨਿਆਸੀ
ਚੇਅਰਮੈਨ: ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ

ਜਗਤਾਰ ਜਾਨੀਆ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਰੂਰਲ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਪਰਮਕੋਟ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
ਪ੍ਰਧਾਨ: ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਸਿਟੀ ਯੂਨਿਟ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਲਵਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਭਾਈ ਘਨੋਈਆ ਜੀ ਬਲੱਡ ਡੋਨਰਜ਼

ਦਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਚੇਅਰਮੈਨ: ਰੂਰਲ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਮੋਗਾ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜਾਨੀਆ
ਜੱਥੇ. ਸਕੱਤਰ: ਰੂਰਲ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਮੋਗਾ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਲੋਧੇ
ਟਰੱਸਟੀ ਮੈਂਬਰ

ਡਾ. ਰਵੀ ਨੰਦਨ ਸ਼ਰਮਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ: ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਮੋਗਾ

ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਰੋਤਾਂ
ਲੇਖਕ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ

ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ (ਜਲੰਧਰ)
ਇੰਚਾਰਜ: ਪ੍ਰੋਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਮਵਦੀਲਾ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਿਲ
ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਮੈਰਿਜ਼ ਸਲਾਹਕਾਰ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ
ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ: ਮਵਦੀਲਾ ਬਿਓਰੇ

ਮਨਿੰਦਰ ਮੋਗਾ (ਫਿਲਮ ਕਲਾਕਾਰ)
ਇੰਚਾਰਜ: ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਟੀ.ਵੀ.

ਗੁਰਬਚ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ
ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ: ਮਵਦੀਲਾ ਬਿਓਰੇ

ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਹੌਰੀਆ
ਇੰਚਾਰਜ: ਮਵਦੀਲਾ ਆਨਲਾਈਨ ਅਖਬਾਰ

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬੋਝੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ
ਸਲਾਹਕਾਰ: ਮਵਦੀਲਾ ਬਿਓਰੇ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੇਵਾਲਾ
ਸਿਆਸੀ ਸਲਾਹਕਾਰ: ਮਵਦੀਲਾ ਬਿਓਰੇ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਡੂਵਾਲੀਆ
ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ: ਮਵਦੀਲਾ ਬਿਓਰੇ

ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਥਿਓਰੋ ਅਤੇ ਮਹਿਕ
ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਦਰਸ਼ਕਾਂ
ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਚਾਵਾਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ
ਦੀਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਮੁਬਾਰਕਾਂ!

ਨਿਕਾਯੁ ਕੀਯਕੀ

ਸਾਡੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੇਖਣ ਲਈ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਵੈੱਬ ਟੀ.ਵੀ.

Mehak Watan Di Live Web TV ਨੂੰ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ **Subscribe** ਕਰੋ ਜੀ!

Mehak Watan Di Live Presents

Director & Writer

Bhawandeep Singh Purba

Help Line: 9988-92-9988

Punjabi Play

Deevian Wali Anti

Only On 'Mehak Watan Di Live' Web TV

Producer:

Bhagwanti Purba

Asst. Director:

Harkirat Singh (Harry Bedi)

Artist:

Umangdeep Kaur Purba

Ekamjot Singh Purba

Dr Sarbjit Kaur Brar

Narjit Kaur Brar

Sukhdev Singh Brar

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ

ਦੀਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਅੰਟੀ